

PSYCHOLOGIE

OPEN UNIVERSITEIT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0636

© 2018 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING EN DE MASTEROPLEIDING PSYCHOLOGIE VAN DE OPEN UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	6
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	31
BIJLAGE 2: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES.....	34
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	37
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	41
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	42

Dit rapport is vastgesteld op 20 juni 2018

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING EN DE MASTEROPLEIDING PSYCHOLOGIE VAN DE OPEN UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Psychologie

Naam van de opleiding:	Psychologie
CROHO-nummer:	56604
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Heerlen
Variant(en):	deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	31/12/2019

Masteropleiding Psychology

Naam van de opleiding:	Psychologie
CROHO-nummer:	66604
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Arbeids- en Organisationspsychologie Gezondheidspsychologie Klinische psychologie Levensloopspsychologie
Locatie(s):	Heerlen
Variant(en):	deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	31/12/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Psychologie aan de Open Universiteit vond plaats op 28 februari en 1 maart 2018.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Open Universiteit
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 26 oktober 2017 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding en de masteropleiding Psychologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. J.M.A. (Marianne) Riksen-Walraven, emeritus hoogleraar Ontwikkelingspsychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen [voorzitter];
- Prof. dr. W.J. (Willem) Heiser, hoogleraar Datatheorie en hoogleraar Statistische Consultatie aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. J.M. (Jules) Pieters, emeritus hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie, aan de Universiteit Twente;
- Prof. dr. W.B. (Wilmar) Schaufeli, hoogleraar A&O Psychologie aan de Universiteit Utrecht en onderzoekshoogleraar aan de KU Leuven;
- M. (Margit) van der Werff, bachelorstudent Psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [studentlid].

Het panel werd ondersteund door Dr. E. (Erwin) van Rijswoud, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

Vorbereidingen op clusterniveau

In de periode van december 2017 tot en met juli 2018 is het visitatiecluster Psychologie volgens het NVAO kader (2016) beoordeeld. Het cluster bestaat uit 26 te beoordelen opleidingen aan 11 universiteiten. Op basis van voordrachten van de betrokken opleidingen zijn panelleden geselecteerd en uitgenodigd. Vanwege de beperkingen in beschikbaarheid, conflicten met onafhankelijkheid en de hoeveelheid opleidingen die beoordeeld moesten worden, verschilden de panels en voorzitters van elkaar. De panels voor de verschillende opleidingen zijn voorgelegd aan de NVAO, die met de voorgestelde panels heeft ingestemd.

Het voltallige panel bestond uit de hieronder genoemde deskundigen:

- em. Prof. dr. J.M.A. (Marianne) Riksen-Walraven, emeritus hoogleraar Ontwikkelingspsychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen [voorzitter];
- Prof. dr. W.J. (Willem) Heiser, hoogleraar Datatheorie en hoogleraar Statistische Consultatie aan de Universiteit Leiden;
- Em. prof. dr. R.W.J.V. (René) van Hezewijk, emeritus hoogleraar Algemene Psychologie, in het bijzonder de psychologie in het afstandsonderwijs, aan de Open Universiteit van Nederland [voorzitter];
- Prof. dr. M. H. (Marius) van Dijke, hoogleraar Behavioural Ethics bij de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- em. Prof. Dr. P.M.G. (Paul) Emmelkamp, hoogleraar Klinische Psychologie aan de Universiteit van Amsterdam, HSK en hoofdopleider van de GZ-opleiding Cure & Care Development;
- Dr. W.A. (Winnie) Gebhardt, universitair hoofddocent in Health Psychology aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. P.E.H.M. (Peter) Muris, hoogleraar Klinische psychologie en ontwikkelingspsychopathologie, Faculteit der Psychologie en Neurocognitie (FPN) aan de Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. J.M. (Jules) Pieters, emeritus hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie, aan de Universiteit Twente;
- Prof. dr. W.B. (Wilmar) Schaufeli, hoogleraar A&O Psychologie aan de Universiteit Utrecht en onderzoekshoogleraar aan de KU Leuven;
- Prof. dr. K. (Klaas) Sijtsma, hoogleraar Methods and Techniques of Psychological Research aan Tilburg University;
- Prof. dr. H. (Hans) Supèr, research professor in Neurobiologie aan de University of Barcelona (Spanje);

- Prof. dr. C.P.M. (Cees) van der Vleuten, Hoogleraar Onderwijs en wetenschappelijk directeur van de afdeling Educational Development and Research aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences aan Maastricht University;
- A.M. (Anna) van Oosterzee, research masterstudent in Cognitive and Clinical Neuroscience aan Maastricht University [studentlid];
- R. (Robin) Siemann, bachelorstudent Psychologie aan de Universiteit Utrecht [studentlid];
- S. (Sarah) Stolwijk, masterstudent Ethics of Education en Arbeids-, Organisatie en Personeelspsychologie, Rijksuniversiteit Groningen [studentlid];
- M. (Margit) van der Werff, bachelorstudent Psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [studentlid].

Secretarissen voor de diverse bezoeken waren dr. J. (Jetje) de Groof, drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes, en dr. E (Erwin) van Rijswoud (tevens projectleider).

Op 2 november 2017 zijn de voorzitters getraind en is met hen de visitatieopdracht, het beoordelingskader en de werkwijze besproken. Op 3 november 2017 is een startvergadering gehouden met de voorzitters, panelleden en secretarissen. Daarin is de opdracht aan het visitatiepanel, de werkwijze voor de hele visitatie en de werkwijze per bezoek besproken; tevens is het beoordelingskader doorgenomen en is afgesproken om na de eerste zes en laatste vijf visitatiebezoeken met de voorzitters, vicevoorzitters en de secretarissen een ijkingsoverleg te houden. Met een panellid dat niet aanwezig kon zijn bij de startvergadering is dit op een later moment herhaald.

Visitaties en rapporten

Ter voorbereiding op de visitatie heeft iedere opleiding een zelfevaluatie-rapport geschreven. Daarnaast is door de opleiding een passend aantal eindwerken (afhankelijk van het aantal te beoordelen opleidingen) en de beoordelingsformulieren ter beschikking gesteld, alsook de cursusdossiers van geselecteerde vakken. In overleg met de voorzitter heeft de secretaris een afgewogen selectie van de eindwerken gemaakt uit het overzicht van afstudeerders van de laatste twee volledige academische jaren. Voorafgaand aan het bezoek hebben de panelleden hun vragen en kritische lezingen van dit materiaal met elkaar gedeeld en de gesprekken voorbereid.

Bezoek

De secretaris heeft in vooroverleg met de opleiding een bezoekprogramma opgesteld, waarbij de opleiding zelf verantwoordelijk was voor de selectie van de gesprekspartners. Tijdens het meerdaagse visitatiebezoek is gesproken met de inhoudelijk en formeel verantwoordelijken voor de opleiding(en), studenten, docenten, de opleidingscommissie en de Commissie voor de Examen. In de meeste gevallen is ook een open spreekuur gehouden, waar in enkele gevallen gebruik van is gemaakt. Met alle opleidingen is ook een ontwikkelgesprek gehouden, waarbij de opleiding de regie had over de gespreksonderwerpen, en zelf verantwoordelijk was voor de gespreksleiding en verslaglegging. Sommige opleidingen opteerden ervoor om het ontwikkelgesprek als laatste formele onderdeel van de visitatie te houden (voor de mondelinge terugkoppeling). Anderen wilden het ontwikkelgesprek graag los van de visitatiegesprekken houden, en hebben deze op een later moment (de volgende dag of enkele weken later) gehouden. Iedere opleiding kon het ontwikkelgesprek derhalve op een voor hun zo gunstige mogelijke manier inrichten.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel. Na collegiale toetsing stuurde zij het rapport naar de panelleden. Hun commentaar is door de secretaris verwerkt en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar het bestuur van de faculteit Psychologie en Onderwijswetenschappen, met het verzoek om eventuele feitelijke onjuistheden te melden. De reactie van het bestuur op het conceptrapport is voorgelegd aan de panelleden en waar nodig heeft de secretaris in overleg met de voorzitter het rapport aangepast. Vervolgens is het rapport vastgesteld en toegestuurd aan het college van bestuur van de Open Universiteit.

IJking en kwaliteitsborging

Vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen, de verschillen in panelsamenstelling en de verschillende voorzitters, is expliciet aandacht besteed aan het borgen van de kwaliteit en consistentie van de oordelen. Zo zijn de drie voorzitters gelijktijdig getraind door twee QANU projectleiders, en hebben de drie secretarissen (waarvan één tevens verantwoordelijk projectleider was) nauw contact onderhouden over de visitaties. Verder sloot de projectleider bij iedere visitatie aan op het moment dat het panel de voorlopige bevindingen ging opstellen. Zo konden de oordelen tussen de visitaties en de verschillende panels steeds worden vergeleken en geijkt.

Bij de visitaties waarbij een voorzitter voor het eerst deze rol op zich nam, was de voorzitter van de voorgaande visitatie de vicevoorzitter. Zodoende konden de werkwijze en beoordelingswijze van de verschillende panels en voorzitters goed op elkaar worden afgestemd en geijkt. Daarnaast heeft het panel twee ijkingsoverleggen gepland, waar de voorzitters, vicevoorzitters, secretarissen en de projectleider aan deelnamen. Het eerste ijkingsoverleg betrof de visitaties aan de RU, UU, MU, OU, UvA en VU; het tweede ijkingsoverleg de RUG, EUR, LEI, TIU en de UT. De basis voor het ijken was het gezamenlijk vaststellen dat de kwaliteit van het Nederlands psychologie onderwijs vanuit een internationaal perspectief op basiskwaliteit wordt beoordeeld. Bij het ijken zijn de voorlopige oordelen van de betrokken opleidingen per standaard besproken en vastgesteld.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het profiel van de Open Universiteit is kenmerkend binnen het Nederlandse en Vlaamse aanbod van psychologieopleidingen: afstandsonderwijs in deeltijd voor mensen die veelal al werkervaring hebben. In de laatste jaren heeft de OU dat profiel verder aangescherpt, mede door de genoemde vernieuwingen in de online leeromgeving. De opleidingen profileren zich als activerend online onderwijs, dat studenten naast vrijheid in het studietempo ook de nodige structuur geeft.

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding psychologie aan de Open Universiteit plaatst zichzelf op een uitdagend terrein: aan de ene kant profileert ze zichzelf als open en activerend afstandsonderwijs en is er een zeer laagdrempelig instroombeleid, aan de andere kant beoogt de opleiding studenten voor te bereiden op een masteropleiding en het werkveld van de afgestudeerde psycholoog. Daarmee moet de opleiding in potentie een grote afstand overspannen. Het panel heeft veel waardering voor deze profilering en de wijze waarop deze vervat is in de eindtermen.

De eindtermen van de bacheloropleiding zijn geformuleerd in lijn met de Dublin Descriptoren, en voldoen aan het Domeinspecifieke referentiekader voor de psychologie, en heeft tot doel de student voor te bereiden op een vervolgopleiding op masterniveau, binnen of buiten de OU. Ze beschrijven de diverse disciplines waar de student kennis mee zal maken, de historische en filosofische aspecten van de disciplines, methoden en technieken die de student zich eigen zal maken, psychologische modellen met betrekking tot de verschillende vervolgspecialisaties, ook om diagnoses te kunnen stellen, en kennis van het professionele werkveld en de vraagstukken die daarin naar voren komen. In de gerichtheid op praktische vraagstukken ligt de nadruk op concrete toepassingsgebieden. Het panel beoordeelt de bacheloropleiding psychologie als 'goed'.

Masteropleiding

De masteropleiding psychologie bouwt goed voort op de lijn die in de bacheloropleiding is ingezet, zonder studenten met een vooropleiding van elders te belemmeren om in te stromen. In de eindtermen en profilering van de master zijn onderzoeksaspecten, diagnostiek, interventievaardigheden en concrete werkvelden nauw met elkaar verweven. De recente specialisatie levensloopspsychologie is een waardevolle en innovatieve toevoeging, evenals de toevoeging van e-health aan de bachelor- en mastercurricula. De opleiding heeft daar ook bewust op ingezet, bijvoorbeeld door een actieve Raad van Advies (RvA) te benutten.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de BAPD voor alle specialisaties, en de LOGO verklaring voor de specialisatie gezondheidszorgpsychologie, zijn ingebed in de eindtermen. Daarmee garandeert de opleiding niet alleen dat afgestudeerden adequate kennis en vaardigheden hebben op het gebied van diagnostiek, psychologische interventies en wetenschappelijk onderzoek, maar ook dat ze uitstekende kwalificaties hebben voor een passend beroep of de postinitiële opleiding tot GZ-psycholoog. Samen met de vereisten om ook een stage te doen levert dit een goed en weldoordacht opleidingsprofiel op, dat studenten volgens het panel goed voorbereidt op een vervolgoopbaan. De eindtermen en profilering voldoen aan het Domeinspecifieke referentiekader voor de psychologie, en zijn geformuleerd aan de hand van de Dublin descriptoren. Het panel de masteropleiding psychologie als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De afgelopen jaren hebben de opleidingen een belangrijke wijziging in het didactisch principe doorgevoerd, waarbij het onderwijs meer gestructureerd is langs doorlopende 'leerlijnen'. Deze manier van werken biedt een wat dwingender kader voor studenten, en juist voor de 'klassieke' OU student vergt dat een andere manier van werken: minder vrijblijvend en meer gericht op het (tijdig) afronden van de studie.

Studenten geven aan dat de belangrijkste redenen om aan de OU te beginnen de open toelating en het afstandsonderwijs in deeltijd zijn. Voor een aantal geldt zeker dat wanneer er niet een aanbod als de OU was, ze niet aan een academische opleiding psychologie begonnen waren. Daarmee laat de OU zien van grote meerwaarde te zijn, wat ook gekoesterd moet worden. Het panel wenst te benadrukken dat nog meer structurering en efficiëntie het open karakter van de opleiding zou kunnen aantasten, en dat hier zorgvuldig en voorzichtig mee moet worden omgegaan.

De invoering van het nieuwe onderwijsmodel en de nieuwe digitale leeromgeving heeft veel inzet en energie van de staf vereist, maar het panel heeft allermindst de indruk dat dit de studeerbaarheid van het onderwijs en de daarin benodigde begeleiding in de weg heeft gestaan. Er is veel enthousiasme en liefde voor het vak, bij docenten en het management. Dit enthousiasme is een groot goed, dat een centrale rol speelt in het succes van de opleidingen. Het panel is enthousiast over de vele ideeën en het innoverend vermogen van de opleidingen, maar wil tevens adviseren om inzet in onderwijsvernieuwingen te compenseren met tijd die besteed kan worden aan onderzoek. Dit laatste is niet alleen in het belang van het onderzoekprogramma van de opleiding, maar ook van de loopbaan van de individuele docent.

Kenmerkend voor beide opleidingen is dat het activerende online onderwijs zich goed laat vertalen in de respectievelijke onderwijsleeromgevingen. Daarbij worden ze enerzijds ondersteund door heldere studiematerialen en instructies, en anderzijds voorzien van begeleiding en advies op maat van docenten en studieadviseurs. De onderwijsleeromgeving maakt optimaal gebruik van ICT-toepassingen om ook deze docent-student interacties te realiseren. De opleidingscommissie houdt kritisch toezicht op de curricula, en de Raad van Advies op de profilering, inhoud en aansluiting op het werkveld.

Bacheloropleiding

Het huidige bachelorcurriculum bestaat uit een verplicht propedeutisch deel (60,1 EC), een verplicht post-propedeutisch deel (55,9 EC), een vrij post-propedeutisch deel waarin studenten zes uit negen cursussen kiezen (25,8 EC), een vrije ruimte van 21 EC, en een afsluitende bachelorthesis van 17,2 EC. In deze opbouw zijn vier opleidingsleerlijnen en de daarmee geassocieerde vaardigheden vanaf het eerste studiejaar door de cursussen heen met elkaar verweven. Studenten worden in de bacheloropleiding al enigszins voorbereid op de specialisaties van de master.

De bachelorthesis wordt gedeeltelijk als een groepsproject georganiseerd, waarbij studenten bijvoorbeeld gezamenlijk data verzamelen, maar deze ieder individueel analyseren met een eigen invalshoek. De theses worden ook als individuele eindwerken geschreven en beoordeeld. Het panel heeft met studenten gesproken over deze theses, en is positief getroffen door de samenwerking, de koppeling met de onderzoeksthema's van de staf, en de wijze waarop in dit traject de beroepspraktijk al meegenomen wordt, bijvoorbeeld door dataverzameling in de eigen beroepspraktijk. Ondanks dat studenten hun eigen studietempo volgen en elkaar niet vaak fysiek treffen en dit als een belemmerende factor voor de samenwerking gezien zou kunnen worden, heeft het panel de indruk gekregen dat de samenwerking goed verloopt.

De opleiding heeft met de recente herziening volgens het panel een goed resultaat weten neer te zetten, waar studenten erg tevreden mee zijn. Enerzijds zijn er de inhoudelijke lijnen, die uitmonden bij de specialisaties van de masteropleiding en daar dus goed op voorbereiden, en daarin verweven zijn er vier opleidingslijnen voor het vaardighedenonderwijs. Het panel vindt dat de uitdaging om een erg diverse studentengroep door dit curriculum heen te leiden goed lukt. De cohortvorming wordt ook door studenten zelf gestimuleerd door middel van sociale media. Alles overziend beoordeelt het panel de bacheloropleiding op standaard 2 als 'goed'.

Masteropleiding

De masteropleiding slaagt erin veel onderwijsonderdelen in de beperkte ruimte van 60 EC aan te bieden, en is, net als de bacheloropleiding, enigszins sturend opgezet om zodoende de studenten binnen twee jaar door de opleiding te laten lopen. De vier specialisaties (Arbeids- en

Organisatiepsychologie, Gezondheidspsychologie, Klinische psychologie en Levensloopspsychologie) slaan een brug tussen psychologische onderzoek van de staf en de verschillende werkvelden, en het panel vindt deze praktische oriëntatie behulpzaam voor de verdere loopbaan van afgestudeerden.

Naast de theoretische verdieping in één van de vier specialisaties zijn er verschillende mogelijkheden voor stages, en is er een goed gestructureerd scriptietraject. De studenten schrijven onder begeleiding van een staf lid een individuele scriptie (15 EC), die wordt voorbereid door een vak Scriptieplan (10 EC). Uit gesprekken met studenten begreep het panel dat de onderwijsonderdelen Scriptieplan en Scriptie naadloos op elkaar aansluiten. Over het geheel genomen is de totale hoeveelheid voor het thesetraject met 25 EC ruim, en zou eventueel verkleind kunnen worden tot 20 EC, om zo de stage van 15 EC naar 20 EC uit te kunnen breiden. Een uitbreiding van het aantal EC van de stage, alsook uitbreiding van de RvA met regionale contacten zijn mogelijkheden om de stagemogelijkheden verder uit te breiden.

De koppeling tussen onderzoek van de staf, het onderwijs van de opleiding en de werkplek van de student wordt actief gestimuleerd door zowel de staf en studenten. Het panel ziet dat met deze combinatie van onderzoek, onderwijs en de studentwerkplek er een unieke en stimulerende onderwijsleeromgeving ontstaat, die wordt gekoesterd door zowel de studenten als de docenten. Met het mastercurriculum creëert de opleiding een onderwijsleeromgeving waarmee een theoretische verdieping gecombineerd wordt met concrete werkveldervaring. In combinatie met de BAPD en LOGO verklaring, die studenten via het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen kunnen aanvragen, biedt dit studenten goede mogelijkheden voor een vervolg. Dit alles in ogenschouw nemend beoordeelt het panel de masteropleiding eveneens als 'goed'.

Standaard 3: toetsing

Bachelor- en masteropleiding

De bachelor- en masteropleiding psychologie kennen een degelijk systeem van toetsing. Naast overkoepelende universitaire en facultaire beleidsinstrumenten, hebben de opleidingen ook ieder eigen toetsprogramma's. Deze koppelen de diverse beoordelingsvormen en leerdoelen met elkaar op cursusniveau. Het panel vindt dit een elegant en samenhangend systeem van toetsing, en steunt de intentie van de bacheloropleiding om het aantal CBI's te verminderen.

Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van toetsing gebeurt via verschillende commissies. De Commissie voor de Examens (CvE) vervult op proactieve en onafhankelijke wijze haar wettelijke taken. Overkoepelend over de degelijke toetsprogramma's en beoordelingsmodellen hebben de opleidingen ook twee commissies die zich, naast de CvE, bezighouden de kwaliteitszorg rondom toetsing. De facultaire curriculumcommissie ziet toe op het geheel van toetsing. De toetsingscommissie, en de curriculumcommissie bewaakt de toetsprogramma's. De toetscommissie voert namens de CvE thematische analyses en screenings van eindwerken uit. De toetsprogramma's en de flankerende commissies dragen volgens het panel bij aan een degelijk systeem van toetsing binnen de curricula.

De toetsing van de eindwerken is recentelijk aangepast, zodat er nu twee onafhankelijke beoordelaars zijn, die ieder een eigen beoordelingsformulier invullen. Het panel vindt het heel belangrijk dat deze stap is gemaakt om ook de kwaliteit van de beoordeling bij de eindwerken te garanderen, en adviseert om de implementatie hiervan goed te volgen. Het is daarbij bemoedigend dat de opleidingen kalibreersessies hebben gehouden, waarbij de eigen beoordelingsmaatstaven en die van collega's zijn besproken om zo tot een breed gedeelde beoordelingsstandaard te komen.

Het bovenstaande in acht nemende concludeert het panel dat voor beide opleidingen de toetsing voldoende valide, betrouwbaar en onafhankelijk is, ondersteunt het leerproces van de studenten en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Om vast te kunnen stellen of studenten van de bachelor- en masteropleiding psychologie de beoogde leerresultaten ook behaald hebben, heeft het panel van iedere opleiding 15 eindwerken bestudeerd, met studenten en alumni gesproken en via de Raad van Advies inzicht gekregen in het functioneren van afgestudeerden in de praktijk. De opleiding levert naar indruk van het panel bekwame en assertieve studenten af, die na hun opleiding op ondernemende wijze hun verdere loopbaan in de psychologie vormgeven. Daarbij creëren sommigen hun eigen baan in psychologische hulpverlening of advieswerk, integreren het geleerde in hun huidige baan en geven er zo een nieuwe vorm en inhoud aan, of gaan door in wetenschappelijk onderzoek.

Een observatie van het panel is dat alumni en studenten die het panel heeft gesproken, hebben aangegeven dat de opleiding voor hun vaak een grote levensverandering heeft veroorzaakt. Voor veel alumni begon het meer als een hobby of puur vanuit interesse, maar ze gaven aan dat ze toen ze eenmaal begonnen waren de hele bachelor en vaak ook de master wilden afronden en er alles uit willen halen wat er in zit. Dit is voor het panel een waardevol gegeven, wat ook gestaafd wordt door de waardering van de masteropleiding in de Nationale Studenten Enquête (NSE) als topopleiding.

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding slaagt er naar mening van het panel goed in om studenten met een zeer diverse achtergrond en opleidingsniveau naar de beoogde leerresultaten te laten behalen. Het panel heeft een consistent hoge kwaliteit van eindwerken gelezen, en studenten laten zien dat ze op theoretisch, empirisch en praktisch vlak ruim voldoen aan de kennis, attitude en (leer)vaardigheden die van een bachelorstudent verwacht mogen worden. De opleiding slaagt er goed in een erg diverse groep van veelal werkende deeltijdstudenten naar het gewenste eindniveau te brengen, een prestatie waar het panel van onder de indruk is. De studenten zijn qua studiehouding en –vaardigheden goed onderlegd, juist ook omdat ze al werkervaring hebben en studie, werk en meestal gezin ook moeten combineren.

Bachelorstudenten van de OU hebben volgens het panel goede kwalificaties om een passende vervolgopleiding op academisch niveau te beginnen. Bovendien kunnen ze het geleerde ook al tijdens de studie in de eigen (werk)praktijk uitbrengen, en zo continu werken aan het actief verwerken van het geleerde. Derhalve beoordeelt het panel de opleiding op standaard vier als 'goed'.

Masteropleiding

Masterstudenten studeren met een heel volledig pakket aan kennis en vaardigheden af, en hebben uitstekende perspectieven voor hun vervolgoopbaan. 'Studenten worden in staat gesteld te voldoen aan de eisen voor het verwerven van de BAPD aantekening en de theoretische eisen voor de LOGO-verklaring, afhankelijk van het gevolgde cursuspakket, en hebben na de opleiding goede mogelijkheden om hun loopbaan een nieuw vervolg te geven. Daarbij hebben alumni laten zien dat ze hier innovatief en ondernemend in zijn. Dat de studie een gedifferentieerde stagemogelijkheid biedt en daarmee de eigen ontwikkeling van studenten stimuleert is daarbij stimulerend. Dit alles laat zien dat de ambitie van de opleiding om een expliciete koppeling tussen de opleiding en de verschillende werkvelden te maken, ook daadwerkelijk op het niveau van de studenten wordt gerealiseerd.

De mastereindwerken bestaan uit individuele scripties, die in een scriptievoorbereidend traject worden voorbereid. Het betreft origineel onderzoek, dat doorgaans binnen de onderzoeksexpertise van de staf ligt. Uit bestudering van de eindwerken heeft het panel kunnen vaststellen dat de beoogde leerresultaten ruimschoots worden behaald: de eindwerken lieten zien dat er een hele degelijke scriptievoorbereiding is, waarbij aan de theoretische inbedding en vraagstelling wordt gewerkt. Dat bevordert de kwaliteit van het eindproduct aanzienlijk omdat in die voorbereiding juist vaak een bottleneck zit. Er kwam uit de gesprekken met alumni ook naar voren dat ze extra gemotiveerd zijn om onderzoek te doen, omdat het vaak over hun eigen praktijk gaat; dit is volgens het panel een duidelijk verschil met andere opleidingen. Alles beschouwend beoordeelt het panel de opleiding op standaard vier als 'goed'.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Psychologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	goed
Algemeen eindoordeel	goed

Masteropleiding Psychologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	goed
Algemeen eindoordeel	goed

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 20 juni 2018

Prof. dr. Marianne Rixen-Walraven

Dr. Erwin van Rijswoud

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Context

De deeltijdopleidingen psychologie die in dit rapport besproken worden, worden verzorgd door de Faculteit Psychologie en Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit. De hoofdlocatie bevindt zich in Heerlen, maar daarnaast beschikt de OU ook over 21 studiecetra in Nederland en Vlaanderen. De 15 studiecetra in Nederland zijn standplaats voor een aantal docenten. Op zes Vlaamse universiteiten is een studiecetra van de Open Universiteit aanwezig. De opleiding Psychologie van de OU heeft als eerste opleiding in Nederland (en tweede in Europa) het certificaat E-xcellence van de EADTU (European Association of Distance Teaching Universities) verworven, hetgeen betekent dat de opleiding voldoet aan de EADTU vereisten voor digitaal academisch afstandsonderwijs.

De afgelopen jaren is het psychologieonderwijs aan de Open Universiteit flink herzien. Naast een inhoudelijke vernieuwing van de curricula heeft men ook een nieuwe digitale leeromgeving geïntroduceerd, yOUlearn. Dit gebeurde gelijktijdig met het in de lucht houden van de voorgaande curricula en onderwijsinstrumenten. Het panel heeft geconstateerd dat de medewerkers met deze twee vernieuwingen veel voor de kiezen hebben gehad. Voordat overgegaan wordt tot een bespreking van de opleidingen aan de hand van de vier standaarden wil het panel de opleidingen complimenteren met deze vernieuwingen. Het panel heeft een responsief en kwaliteitsgericht team ontmoet, dat door alle veranderingen de kwaliteit van het onderwijs hoog heeft weten te houden. Daarnaast hebben de opleidingen laten zien dynamisch te zijn, en een sterke koppeling tussen onderwijs en onderzoek te koesteren.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Het profiel van de Open Universiteit is kenmerkend binnen het Nederlandse en Vlaamse aanbod van psychologieopleidingen: afstandsonderwijs in deeltijd voor mensen die veelal al werkervaring hebben. In de laatste jaren heeft de OU dat profiel verder aangescherpt, mede door de genoemde vernieuwingen in de online leeromgeving, zoals yOUlearn. De opleidingen profileren zich als activerend online onderwijs, dat studenten naast vrijheid in het studietempo ook de nodige structuur geeft.

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding psychologie heeft een erg open toelatingsbeleid en stelt zichzelf daarmee een uitdagend doel: iedereen uit Nederland en Vlaanderen van boven de 18 jaar kan worden toegelaten tot de opleiding, ongeacht de vooropleiding. Daarmee bedient de opleiding zich van een potentieel erg diverse groep studenten. Ook stelt het activerende afstandsonderwijs de opleiding voor specifieke

uitdagingen wat betreft de beoogde leerresultaten, temeer omdat dit type opleidingen in hun aard veeleisend is op het gebied van vaardigheden. Immers het verwerven van vaardigheden vormt een belangrijk onderdeel van de psychologieopleiding. Het panel heeft waardering voor het uitdagende doel dat de opleiding zichzelf hiermee stelt.

De eindtermen zijn geformuleerd in lijn met de Dublin Descriptoren. Ze beschrijven de diverse disciplines waar de student kennis mee zal maken (eindtermen 1 en 2), de historische en filosofische aspecten van de disciplines (eindterm 3), methoden en technieken die de student zich eigen zal maken (eindtermen 5, 9, 18), psychologische modellen met betrekking tot de verschillende vervolgspecialisaties, ook om diagnoses te kunnen stellen (eindtermen 6, 10, 12), en kennis van het professionele werkveld en de vraagstukken die daarin naar voren komen (eindterm 4, 15). In de gerichtheid op praktische vraagstukken ligt de nadruk op concrete toepassingsgebieden, zoals gezondheids- en levensloopspsychologie, arbeids- en organisatiepsychologie, geestelijke gezondheidszorg en klinische psychologie (eindterm 7). Met de gerichtheid op concrete werkvelden sluiten de eindtermen uitstekend aan op het type student dat zich voor deze opleiding aanmeldt.

Een opvallend element in de eindtermen is dat studenten kennis dienen op te doen over het gebruik van ICT in de psychologie, onder de noemer van e-(mental) health (eindtermen 8, 11). Hiermee combineert de opleiding technische kenmerken van de leeromgeving (digitaal afstandsonderwijs) met actuele ontwikkelingen in de psychologie, wat het panel een gouden greep vindt. Naast deze eindtermen hanteert de opleiding meer generieke academische eindtermen, zoals informatieverwerking, samenwerking en academische en professionele vaardigheden. Het spreekt voor zich dat zelfstandig kunnen werken daar ook toe behoort.

De eindtermen en profilering voldoen aan het Domeinspecifieke referentiekader voor de psychologie, en heeft tot doel de student voor te bereiden op een vervolgopleiding op masterniveau, binnen of buiten de OU. De bacheloropleiding bereidt studenten met deze eindtermen bovendien al in een vroeg stadium voor op het verwerven van de Basisaantekening psychodiagnostiek (BAPD) in de masteropleiding, door interventie en diagnostiek al in de bachelor te behandelen.

Masteropleiding

De lijn van specialisaties en de gerichtheid op het werkveld die in de bacheloropleiding is ingezet, wordt consequent doorgezet in de masteropleiding. Zo stelt eindterm 1: "Een masterstudent, als het gaat om kennis en inzicht, (...) heeft een overzicht van de verschillende domeinen waar psychologen werken en waar psychologische kennis relevant is, vooral in het gekozen specialisatiedomein (de arbeids- en organisatiepsychologie, de gezondheidspsychologie, de klinische psychologie of de levensloopspsychologie)". Ook het goed kunnen toepassen van de kennis van specialisaties en psychologische modellen krijgt aandacht in de eindtermen, zoals eindterm 5: "Een masterstudent, als het gaat om het toepassen van kennis en inzicht, kan zelfstandig een individueel psychologische diagnose stellen en hierover rapporteren en adviseren; daarmee moet worden voldaan aan de eisen van de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP".

Andere eindtermen betreffen de onderzoeksvaardigheden en deze krijgen ook ruime aandacht (eindtermen 3, 8, 10, 12, 13, 16, 17). Zoals later onder standaard twee wordt besproken, verloopt een deel van het verwerven van deze vaardigheden via een verplichte stage.

In de eindtermen en profilering van de master zijn onderzoeksaspecten, diagnostiek, interventievaardigheden en concrete werkvelden nauw met elkaar verweven. De opleiding heeft daar ook bewust op ingezet, bijvoorbeeld door een actieve Raad van Advies (RvA) te benutten. De RvA bestaat uit diverse professionals uit de Nederlandse en Vlaamse beroepspraktijk, de wetenschap en het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP). Daar komt bij dat, net als in de bacheloropleiding, de studenten zelf vaak ook werkervaring met zich meebrengen. Ook hier sluiten de eindtermen dus goed aan bij de achtergrond van de studenten. De vier gekozen specialisaties vormen naar mening van het panel een goede brug tussen de opleiding en het zich ontwikkelende werkveld, zoals de specialisatie Levensloopspsychologie (gestart in 2013-14) laat zien.

De masteropleiding bereidt de studenten volgens het panel goed voor op een vervolgloopbaan. Studenten worden in staat gesteld te voldoen aan de eisen voor het verwerven van de BAPD aantekening en de theoretische eisen voor de LOGO-verklaring (een verklaring van het Landelijk Overleg Geestelijke gezondheidszorg Opleidingsinstellingen), afhankelijk van het gevolgde cursuspakket. Deze verklaring is een voorwaarde is om de postinitiële opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog te kunnen volgen. Met deze geïntegreerde BAPD en LOGO-verklaring biedt de opleiding studenten een goede springplank voor hun verdere loopbaan en opleidingen.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding psychologie aan de Open Universiteit plaatst zichzelf op een uitdagend terrein: aan de ene kant profileert ze zichzelf als open en activerend afstandsonderwijs en is er een zeer laagdrempelig instroombeleid, aan de andere kant beoogt de opleiding studenten voor te bereiden op een masteropleiding en het werkveld van de afgestudeerde psycholoog. Daarmee moet de opleiding in potentie een grote afstand overspannen. Het panel is van mening dat de opleiding daar goed in slaagt, en heeft veel waardering voor deze profilering en de wijze waarop deze vervat is in de eindtermen. Het biedt een specifieke groep studenten (soms werkend, uit Nederland en Vlaanderen, met erg diverse vooropleidingen) uitstekende mogelijkheden om een studie op academische niveau te starten. Om deze redenen beoordeeld het panel de bacheloropleiding psychologie als 'goed'.

Masteropleiding

De masteropleiding psychologie bouwt goed voort op de lijn die in de bacheloropleiding is ingezet, zonder studenten met een vooropleiding van elders te belemmeren om in te stromen. De opleiding is werkveldgericht, en besteedt ruim aandacht aan onderzoeksvaardigheden. De opleiding richt zich op vier relevante werkvelden, waarbij de recente specialisatie levenslooppsychologie een waardevolle en innovatieve toevoeging is. Datzelfde geldt voor de toevoeging van e-health aan de bachelor- en mastercurricula. Het panel is onder de indruk van de wijze waarop studenten in staat worden gesteld te voldoen aan de eisen voor het verwerven van de BAPD aantekening en de eisen voor de LOGO-verklaring, afhankelijk van het gevolgde cursuspakket. Daarmee garandeert de opleiding niet alleen dat afgestudeerden adequate kennis en vaardigheden hebben op het gebied van diagnostiek, psychologische interventies en wetenschappelijk onderzoek, maar ook dat ze uitstekende kwalificaties hebben voor een passend beroep of de postinitiële opleiding tot GZ-psycholoog. Samen met de vereisten om ook een stage te doen levert dit een goed en weldoordacht opleidingsprofiel op, dat het panel eveneens als 'goed' beoordeeld.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting:

De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (student-centred).

Bevindingen

Een studiejaar aan de OU bestaat uit vier kwartielen van 7,5 EC, en de nominale studielast is 30 EC per jaar. De afgelopen jaren hebben de opleidingen een belangrijke wijziging in het didactisch principe doorgevoerd. Waar studenten voorheen losse modules zonder een dwingende structuur volgden, die gezamenlijk de opleiding vormden, zijn de opleidingen nu, in dit geval met name de bacheloropleiding, meer gestructureerd langs doorlopende 'leerlijnen'. Er zijn vier van dergelijke leerlijnen: Onderzoek, Diagnostiek, Interventie en Academische vaardigheden. Nog steeds kunnen minorvakken vrij gevolgd worden, maar er zijn ook vaste vakken die twee keer per jaar worden aangeboden.

Deze manier van werken biedt een wat dwingender kader voor studenten, en juist voor de 'klassieke' OU student vergt dat een andere manier van werken: minder vrijblijvend en meer gericht op het (tijdig) afronden van de studie. De stafleden hebben aangegeven dat toen deze veranderingen voor de bacheloropleiding gepresenteerd werden, ze door hen met enige argwaan bekeken werden. Men was bang dat het meer structureren van het curriculum de studenten zou afschrikken, en het unieke profiel van de OU zou aantasten. Tijdens de gesprekken met het panel gaven stafleden te kennen hierop terug te zijn gekomen: docenten zien dat deze meer gestructureerde leerlijnen werken, en studenten ook steunen in hun leerproces. Het panel heeft bewondering voor de wijze waarop de staf om is gegaan met deze veranderingen. Men is de uitdaging aangegaan om het curriculum te vernieuwen, ook al was men aanvankelijk sceptisch. Zoals uit de rest van de bespreking van deze standaard zal blijken, is het panel zeer tevreden met het resultaat.

Activerend online onderwijs wordt binnen beide opleidingen georganiseerd aan de hand van verschillende onderwijsvormen en -materialen. Vast onderdeel is dat er op de digitale leeromgeving yOUlearn een cursussite is, waar de verantwoordelijk docent een inhoudsbeschrijving, leerdoelen, het rooster en tentameninformatie vermeldt. Aan de hand van thema's en studietaken worden studenten door het studiemateriaal geleid, en kunnen daarbij gebruik maken van verwerkingsopdrachten, bestaande uit verschillende vormen van multimediale opdrachten en feedback. Daarnaast bevat de cursussite formatieve toetsen, waarmee de student kan beoordelen in hoeverre hij/zij de stof beheerst. Hoewel de cursussite veel materiaal aanbiedt en structureert, zijn de betrokken docenten ook goed bereikbaar voor vragen van individuele studenten. De onderwijsleeromgeving maakt optimaal gebruik van ICT-toepassingen om ook deze docent-student interacties te realiseren.

Curriculum Bacheloropleiding

Het huidige bachelorcurriculum bestaat uit de volgende onderdelen: een verplicht propedeutisch deel (60,1 EC), een verplicht post-propedeutisch deel (55,9 EC), een vrij post-propedeutisch deel waarin studenten zes uit negen cursussen kiezen (25,8 EC, het zogenoemde gebonden keuzeblok), een vrije ruimte van 21 EC, en een afsluitende bachelorthesis van 17,2 EC. In deze opbouw zijn de vier opleidingsleerlijnen en de daarmee geassocieerde vaardigheden vanaf het eerste studiejaar door de cursussen heen met elkaar verweven. De leerlijn Academische Vaardigheden wordt momenteel verder uitgewerkt, en de opleiding onderzoekt hoe de gespreksvaardigheden een prominentere plek

kunnen innemen. De basis voor het verweven van deze leerlijnen wordt gelegd in het vak *Inleiding in de psychologie*.

Zoals in de beoogde leerresultaten al is vermeld, worden studenten in de bacheloropleiding al enigszins voorbereid op de specialisaties van de master. Dit gebeurt via inleidende cursussen voor ieder van de specialisaties, en de selectie van de zes cursussen uit het 'gebonden keuzeblok'. De bachelorthesis wordt gedeeltelijk als een groepsproject georganiseerd, waarbij studenten bijvoorbeeld gezamenlijk data verzamelen, maar deze ieder individueel analyseren met een eigen invalshoek. De theses worden ook als individuele eindwerken geschreven en beoordeeld.

Het panel heeft met studenten gesproken over deze theses, en is positief getroffen door de samenwerking, de koppeling met de onderzoeksthema's van de staf, en de wijze waarop in dit traject de beroepspraktijk al meegenomen wordt, bijvoorbeeld door dataverzameling in de eigen beroepspraktijk. Ondanks dat studenten hun eigen studietempo volgen en elkaar niet vaak fysiek treffen en dit als een belemmerende factor voor de samenwerking gezien zou kunnen worden, heeft het panel de indruk gekregen dat de samenwerking goed verloopt. De online leeromgeving biedt daar voldoende middelen voor, en de werkervaring en volwassenheid van de studenten zijn ook zeker stimulansen om constructief samen te werken.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel een demonstratie gekregen van een nieuwe multimediale werkvorm, die in het vaardighedenonderwijs (gespreksvaardigheden) wordt toegepast: iSPOT. Studenten kunnen hiermee thuis, op hun eigen moment en individueel, vaardigheden trainen. Ze reageren bijvoorbeeld op een videofragment, en kunnen dan hun reactie met beeld opnemen en uploaden. De online omgeving geeft de student vervolgens eerst generieke, geautomatiseerde feedback, en later persoonlijke feedback van de docent op de gespreksvaardigheden. Deze digitale tool is door de OU zelf ontwikkeld met een daarvoor verkregen subsidie van SURF. Het panel is erg onder de indruk van deze tool, en vindt het een waardevolle manier om gespreksvaardigheden, die zich toch niet gemakkelijk plaats- en tijdonafhankelijk laten vatten, op een effectieve manier te trainen. Daarnaast biedt een digitaal platform als iSPOT ook veel andere toepassingsmogelijkheden; voor de OU maar ook voor andere onderwijsinstellingen.

Via de digitale onderwijsleeromgeving hebben studenten ruim voldoende contact met elkaar en met de docent, zo heeft het panel begrepen. Daarnaast is er een handig alternatief voor de gesprekken aan de koffieautomaat, die OU studenten psychologie anders deels missen: een Facebook-pagina per vak, waar studenten onder andere zonder tussenkomst van de docent onderling kunnen overleggen en kunnen zien wie hun medestudenten zijn. Deze pagina's zijn erg actief, en naar indruk van het panel een goede aanvulling op de formele digitale onderwijsleeromgeving.

Het panel heeft met studenten over de studeerbaarheid van de opleiding gesproken, en daarbij specifiek aandacht besteed aan de zeer diverse instroom en de wijziging naar meer gestructureerde leerlijnen. Het viel het panel op dat alumni, die volgens het voorgaande model gestudeerd hadden, niet echt warm liepen voor de recente wijzigingen op het gebied van activerend online onderwijs, maar dat de huidige generatie van bachelorstudenten deze als helder ervaart, met veel ondersteuning van docenten en studieadviseurs voor het inrichten van de studie. De invoering van het nieuwe onderwijsmodel en de nieuwe digitale leeromgeving heeft veel inzet en energie van de staf vereist, maar het panel heeft allermist de indruk dat dit de studeerbaarheid van het onderwijs en de daarin benodigde begeleiding in de weg heeft gestaan. Dat er daarnaast ook verschillen in opleidingsachtergrond zijn van instromende studenten, ervaren studenten niet als een hindernis maar juist als een mogelijkheid om van elkaar te leren. De staf ziet dat meer studenten de eindstreep halen, en ervaart dat als zeer motiverend.

Curriculum Masteropleiding

De masteropleiding is, net als de bacheloropleiding, enigszins sturend opgezet om zodoende de studenten binnen twee jaar door de opleiding van 60 EC te laten lopen. De masteropleiding psychologie bestaat uit vier specialisaties: Arbeids- en Organisationspsychologie,

Gezondheidspsychologie, Klinische psychologie en Levensloopspsychologie. Levensloopspsychologie is de jongste loot aan de stam, en wordt door studenten en panel gezien als een gat in de markt, omdat het aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften. Datzelfde geldt voor de groeiende aandacht voor het thema e-(mental)health: dit actuele thema met aandacht voor de 'online' dimensie van (geestelijke) gezondheidszorg past tevens goed bij de onderwijsleeromgeving van de OU.

Studenten worden in de bacheloropleiding al voorbereid op deze specialisaties, waardoor er in de masteropleiding meer ruimte is om de diepte in te gaan en toe te werken naar de eerder genoemde BAPD- en LOGO-verklaring. In de praktijk stromen veelal OU bachelors in de masteropleiding in, maar naar indruk van het panel is de opleiding ook goed toegankelijk voor studenten die een bachelordiploma van een andere universiteit hebben. De opbouw van de opleiding is als volgt: eerst volgen studenten 20 EC aan specialisatievakken, waaronder een specialisatie specifieke variant van het vak Psychodiagnostiek. Naast deze inhoudelijke vakken volgen studenten de cursus Scriptieplan (10 EC), waarin het individuele scriptieonderzoek wordt voorbereid. Dit vak kan studietempoafhankelijk worden opgepakt: gelijktijdig met de vier inhoudelijke vakken, of erna. Na deze vakken beginnen de studenten in het eerste jaar met het zoeken van een stageplek. Het tweede studiejaar bestaat uit de Stage (15 EC), waarbinnen de BAPD behaald kan worden, en het Scriptieonderzoek (eveneens 15 EC). Zoals het zelfevaluatie-rapport uitlegt, zijn er vier typen stages: Bij de *diagnostiekstage* staat professioneel leren doorlopen van het diagnostisch proces met een cliënt centraal, de *interventiestage* heeft een focus op het kunnen plannen, ontwikkelen en/of uitvoeren van een psychologische interventie, de *praktijkstage* richt zich op alle voorkomende werkzaamheden van de psycholoog in de praktijk. Bij de *onderzoeksstage* gaat het om het kunnen opzetten en uitvoeren van een psychologisch wetenschappelijk onderzoek. Deze stagevorm kan gekoppeld worden aan het scriptieonderzoek. Met deze verschillende stagevormen stimuleert de opleiding volgens het panel studenten om hun eigen koers te volgen, wat ook goed lukt.

De studenten schrijven onder begeleiding van een stafid een individuele scriptie, waarin gerapporteerd wordt over de opzet, uitvoer en resultaten van een empirisch onderzoek. De onderwerpen van de scripties dienen binnen de expertisegebieden van de staf te liggen, en worden in sommige gevallen ook gekoppeld aan de werkplek van de student. Doorgaans vallen de scriptieonderwerpen binnen de gekozen specialisatie, maar hiervan mag met een goede onderbouwing en toestemming van een scriptiecommissie van afgeweken worden. Uit gesprekken met studenten begreep het panel dat de onderwijsonderdelen Scriptieplan en Scriptie naadloos op elkaar aansluiten: het eerste richt zich op het theoretisch kader, de vraagstelling en de methode, en het tweede op de resultaten, verwerking en de rapportage. Voor sommige studenten was het eerste deel daarmee tevens het zwaarste, wat de vraag voor het panel opwierp of de verdeling in studiepunten (10 EC voor Scriptieplan, 15 EC voor Scriptie) een reële weergave van de studielast is. Het panel adviseert de opleiding dit in overweging te nemen. Over het geheel genomen is de totale hoeveelheid voor het thesetraject met 25 EC ruim, en zou eventueel verkleind kunnen worden tot 20 EC, om zo de stage uit te kunnen breiden. Dit laatste is een overweging die de opleiding ook in haar zelfevaluatie opwerpt. Dit sluit beter aan bij landelijke situatie, en de langere beschikbaarheid maakt OU-studenten bovendien aantrekkelijker als stagiair.

In de zelfevaluatie wordt uitgelegd dat het vinden van een stage in het verleden niet altijd even makkelijk was, onder andere vanwege de beperkte omvang van 15 EC. Een andere oorzaak was dat vanwege het afstandsonderwijs studenten niet altijd in de buurt van de onderwijsinstelling wonen, en dus geen voordeel kunnen hebben van een regionale binding tussen de onderwijsinstelling en stageaanbieders. Het panel heeft hier met management, staf, studenten en de Raad van Advies over gesproken, en concludeert dat de opleiding er hard aan heeft getrokken om het vinden van een stage zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen. Om dit proces verder te versterken zou de opleiding kunnen overwegen het netwerk van relaties met het werkveld uit te breiden om zodoende de opleiding beter te verankeren in het regionale werkveld. Met dit laatste wordt niet alleen Zuid-Limburg bedoeld maar vooral, gegeven de landelijke positie van de Open Universiteit, de regio's rond de studiecetra. Dat kan geschieden door de Raad van Advies sterk uit te breiden met het regionale

werkveld. De nieuwe specialisatie Levensloopsychologie noopt ook tot uitbreiding van de Raad van Advies.

De koppeling tussen onderzoek van de staf, het onderwijs van de opleiding en de werkplek van de student wordt actief gestimuleerd door zowel de staf en studenten. Deze factor is, naar mening van het panel, niet een toevallig gegeven maar een mogelijkheid die expliciet wordt benut in zowel de bachelor- als de masteropleiding. Zo kunnen studenten veel onderwijsonderdelen die een praktijkcomponent hebben, zoals de stage en het scriptieonderzoek, combineren met hun werkplek. Veel empirisch onderzoek wordt bijvoorbeeld op de werkplek van de studenten uitgevoerd. Ook vertelden de studenten dat inzichten en vaardigheden uit het cursorisch onderwijs direct uitgeprobeerd en toegepast konden worden in het werk. Daarnaast wordt al het afstudeeronderzoek van de studenten uitgevoerd op terreinen waar de stafleden goed vertrouwd mee zijn, en gebeurt het zelfs dat eindwerken resulteren in een conferentiebijdrage of publicatie. Het panel ziet dat met deze combinatie van onderzoek, onderwijs en de studentwerkplek er een unieke en stimulerende onderwijsleeromgeving ontstaat, die wordt gekoesterd door zowel de studenten als de docenten.

Onderwijzend personeel

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek gesproken met een zeer enthousiast, kundig en veerkrachtig onderwijsteam. Het veerkrachtige bestaat eruit dat de dubbele onderwijsvernieuwing (het bachelorcurriculum en de digitale leeromgeving) is uitgewerkt en geïmplementeerd, terwijl het oude curriculum en systeem nog in gebruik waren. Daarmee is een groot beroep gedaan op de inzet en flexibiliteit van de staf, onder andere door het tijdelijk inleveren van onderzoekstijd. De staf heeft het activerende online onderwijs, waar aanvankelijk twijfel over heerste, op kundige wijze ingevoerd, en het panel is van mening dat het zaak is dat er nu weer de gepaste tijd aan onderzoek besteed kan worden.

Uit de gesprekken met de studenten (zowel bachelor als master) en alumni is het aan het panel duidelijk geworden dat ondanks deze dubbele onderwijsvernieuwing de begeleiding van studenten er niet onder heeft geleden: studenten waren zeer te spreken over de snelheid waarmee vragen beantwoord werden, en over de kwaliteit van de staf, inclusief de studieadviseurs. Dat de ratio staf-deeltijdstudent daarbij 1:57 is (1 FTE staf tegenover 57 deeltijdstudenten), maakt de kwaliteit van de begeleiding des te opmerkelijker, maar trekt tegelijkertijd een wissel op de potentiële inzet van de docenten. Het panel adviseert om de werkdruk en staf-student ratio dan ook nauwlettend te volgen en waar nodig te interveniëren.

De kwaliteit van de staf blijkt verder uit het percentage docenten dat een BKO heeft (91,1%) of deze aan het verwerven is (8,9%). Verder wordt er middels het systeem van Permanente Educatie (PE) continu aan professionalisering gewerkt. Binnen een termijn van drie jaar moeten docenten 120 uur (120 PE-punten, minder naar rato bij een deeltijdaanstelling) aan activiteiten rondom docentprofessionalisering besteden. Dit kan bijvoorbeeld op het terrein van onderwijsontwikkeling, begeleiding, toetsing en assessment, en kwaliteitszorg en evaluatie. Het is het panel opgevallen dat de laatste jaren veel van deze PE-punten op eigen initiatief van de staf ingezet worden op terreinen rondom het in te voeren activerend online onderwijs. Zo heeft staf niet alleen gewerkt aan onderwijsvernieuwing, maar zichzelf tegelijkertijd op deze terreinen verder geschoold en ontwikkeld. Het panel vindt dit een slimme en efficiënte stap.

Tijdens de gesprekken met het management, de staf en de opleidingscommissie heeft het panel geleerd dat er geen gebrek is aan ideeën en inzet voor vernieuwing en verbetering. Het streven naar onderwijsvernieuwing en continu verbeteren van de kwaliteit, waaronder ook het innoveren met onderwijstechnieken als iSPOT en het exploreren van nieuwe terreinen als E-(mental)health, zit naar indruk van het panel in het DNA van deze opleidingen. Het panel is daar uiteraard enthousiast over, maar wil tevens adviseren om inzet in onderwijsvernieuwingen te compenseren met tijd die besteed kan worden aan onderzoek. Dit laatste is niet alleen in het belang van het onderzoekprogramma van de opleiding, maar ook van de loopbaan van de individuele docent.

In 2017 heeft het Departement Psychologie voor het eerst deelgenomen aan de landelijke onderzoeksvisiteatie Psychologie, en de conclusies daarvan laten zien dat het psychologieonderzoek van de OU van een goed niveau is. Het panel verwelkomt daarom de ambities van management en staf om na de voornoemde vernieuwingen in het onderwijs weer meer tijd in het onderzoek te investeren. Dat onderwijs en onderzoek aan de OU goed samengaan, heeft het panel tijdens de gesprekken kunnen vaststellen.

Opleidingscommissie

De opleidingen hebben één opleidingscommissie (OC). De OC van de opleidingen psychologie bestaat uit stafleden en studenten die in heel het werkgebied van de OU wonen en werken, en komt daarom slechts driemaal per jaar fysiek bijeen. Veel communicatie gaat via e-mail of telefoon. De OC kan naar eigen zeggen haar werk goed doen, maar streeft ook naar meer efficiëntie. Dat zou kunnen door bijvoorbeeld groeps gesprekken via Skype.

Dat de OC actief wordt betrokken in het verbeteren van het onderwijs blijkt bijvoorbeeld uit de betrokkenheid van de OC bij het evalueren van het onderwijs, en de manier waarop de OC meedenkt over de OER en het nieuwe curriculum. Op dat laatste punt heeft de OC Psychologie veelvuldig advies gegeven, en dit wordt ook gewaardeerd door het faculteits- en universiteitsbestuur. De studentgeleding en deels ook de docentgeleding, had aanvankelijk wat twijfels en zorgen over het activerend onderwijs. Tegelijkertijd ziet de OC dat de staf en de OC zelf het belangrijk vinden dat deze meer sturende onderwijsvorm ook meer studenten naar een diploma toe begeleidt, en dat studenten meer als een cohort in plaats van individuele studenten optrekken. Dat zijn 'beloningen' die de staf en ook de OC erg waarderen. De OC ziet als nadeel van de nieuwe structuur dat het lastiger is voor studenten om sneller te studeren dan het curriculum voorschrijft. Op advies van de OC denkt de opleiding momenteel na over extra mogelijkheden om deze groep studenten te faciliteren. Naast deze onderwerpen houdt de OC zich met een breed scala aan andere zaken bezig, zoals de werkdruk van de staf, de aanpassingen van het BKO traject richting activerend online onderwijs, en de nieuwe wettelijke taken van de OC. De vergaderingen zijn daardoor doorgaans heel erg vol, en komt men minder aan visievorming en reflectie toe dan men eigenlijk zou willen.

Het panel heeft met veel interesse gesproken met de OC, en is onder de indruk van het werk dat ze verzet, en de rol die ze binnen de opleidingen heeft. Wel zou een hogere frequentie van de fysieke vergaderingen de OC kunnen helpen om ook meer tijd aan de gewenste visievormen en reflectie te kunnen doen.

Raad van Advies

Naast de opleidingscommissie hebben de opleidingen een eigen Raad van Advies (RvA). Deze bestaat uit praktiserend psychologen uit Nederland en Vlaanderen, psychologen uit het academische werkveld, en de voorzitter van het NIP. Het panel heeft met drie leden van de RvA gesproken over hun werkzaamheden en invloed. De RvA houdt zich met diverse aspecten van de opleiding bezig die raken aan het werkveld en het profiel van de opleiding. Zo wordt de inhoud van het programma goed gevolgd (nieuwe bachelorcurriculum, de masterspecialisaties), volgt men de ontwikkelingen rondom stageplaatsen en vormen ze in meer generieke zin een brug tussen de opleidingen en het werkveld. Daarbij stelt de RvA zich op als een kritisch klankbord, die de koers van de opleidingen nauwlettend volgt. De RvA vindt de opleidingen in positieve zin dynamisch, en bewaakt bij het ontwikkelen en implementeren van veranderingen het bijzondere profiel van de OU als afstandsonderwijs in deeltijd. Dat geldt ook voor de groeiende focus op rendementen: de OU moet daarin naar mening van de RvA niet teveel op een reguliere opleiding willen gaan lijken.

De indruk van het panel is dat de RvA een kritische en constructieve bijdrage levert aan beide opleidingen, en vanuit het werkveldperspectief de kwaliteit en profilering van de opleidingen goed bewaakt. Het panel waardeert deze rol, en ziet dat dit bijdraagt aan de kwaliteit van de opleidingen. Evenwel beveelt het panel dus aan de RvA uit te breiden (zie hierboven).

Instream

Vanwege het vrije karakter van in- en doorstroom, en het gegeven dat studenten gemiddeld 30 EC per jaar behalen, zijn de instroom- en rendementsgegevens van de OU wat anders dan een reguliere voltijdopleiding. De OU kent drie soorten studenten: instromers (iemand die zich, los van welk onderdeel dan ook, inschrijft voor een cursusonderdeel), doorstromers (iemand met inschrijfrechten die zich ook heeft ingeschreven voor een cursus), en een herinstromer (iemand die na 90 dagen niet ingeschreven te zijn geweest zich weer inschrijft voor een cursus).

Studenten geven aan dat de belangrijkste redenen om aan de OU te beginnen de open toelating en het afstandsonderwijs in deeltijd zijn. Voor een aantal geldt zeker dat wanneer er niet een aanbod als de OU was, ze niet aan een academische opleiding psychologie begonnen waren. Daarmee laat de OU zien van grote meerwaarde te zijn, die ook gekoesterd moet worden. Zoals eerder opgemerkt trekken de opleidingen ook veel studenten uit Vlaanderen. Uit gesprekken met studenten blijkt dat deze een net wat andere gespreks- en omgangscultuur gewend zijn dan de Nederlandse, en dat valt hen soms op. Verder ervaren de Vlaamse studenten naar indruk van het panel geen hinder in de studeerbaarheid van de opleidingen als gevolg van interculturele verschillen.

Overwegingen

Kenmerkend voor beide opleidingen is dat het activerende online onderwijs zich goed laat vertalen in de respectievelijke onderwijsleeromgevingen. Daarbij worden ze enerzijds ondersteund door heldere studiematerialen en instructies, en anderzijds voorzien van begeleiding en advies op maat van docenten en studieadviseurs. Naar mening van het panel ligt hier een belangrijke en goede basis voor twee curricula, die studenten in staat stelt de bijbehorende leerresultaten te behalen. De opleidingscommissie houdt kritisch toezicht op de curricula, en de Raad van Advies op de profilering, inhoud en aansluiting op het werkveld.

De staf en onderwijsondersteuning bestaat uit zeer bekwame en betrokken mensen. De docentprofessionalisering in termen van het aantal behaalde BKO's is op orde, en er is een actief beleid van permanente educatie.

In algemene zin heeft het panel een aantal aanbevelingen. De eerste betreft de impact van de recente herzieningen en het enthousiasme van de staf en het opleidingsmanagement. Dit enthousiasme is een groot goed, dat een centrale rol speelt in het succes van de opleidingen. Het panel wil echter voorzichtig waarschuwen dit enthousiasme ook iets te temperen en de recent ingezette vernieuwing te consolideren, alvorens er weer nieuwe plannen ontwikkeld en uitgevoerd worden. Dat kan de tweede aanbeveling helpen, namelijk om weer wat meer tijd aan onderzoek te wijden. De onderwijsvernieuwingen hebben een tijdelijk beroep gedaan op de onderzoekstijd van de staf, en nu is het belangrijk daar weer meer tijd voor te kunnen vrijmaken.

Bacheloropleiding

De recente herziening van het bachelorcurriculum is een gewaagde stap geweest, omdat het de opleiding veel meer structureert dan voorheen. Het belangrijkste doel hiervan is om een groter deel van de OU studenten binnen een kortere tijd te stimuleren de studie succesvol af te ronden. Het panel wenst te benadrukken dat nog meer structurering en efficiëntie het open karakter van de opleiding zou kunnen aantasten, en dat hier zorgvuldig en voorzichtig mee moet worden omgegaan. De oorspronkelijke functie van de OU moet in deze zin volgens het panel bewaakt worden.

De opleiding heeft met de recente herziening volgens het panel een goed resultaat weten neer te zetten, waar studenten erg tevreden mee zijn. Enerzijds zijn er de inhoudelijke lijnen, die uitmonden bij de specialisaties van de masteropleiding en daar dus goed op voorbereiden, en daarin verweven zijn er vier opleidingslijnen voor het vaardighedenonderwijs. Dit alles wordt ondersteund door een nieuwe digitale omgeving yOULearn en innovatieve tools zoals iSPOT. Het panel vindt dat de uitdaging om een erg diverse studentengroep door dit curriculum heen te leiden goed lukt. De cohortvorming

wordt ook door studenten zelf gestimuleerd door middel van sociale media. Alles overziend beoordeelt het panel de bacheloropleiding op standaard 2 als 'goed'.

Masteropleiding

De masteropleiding slaagt erin veel onderwijsonderdelen in de beperkte ruimte van 60 EC aan te bieden. De vier specialisaties (Arbeids- en Organisationspsychologie, Gezondheidspsychologie, Klinische psychologie en Levensloopspsychologie) slaan een brug tussen psychologische onderzoek van de staf en de verschillende werkvelden, en het panel vindt deze praktische oriëntatie behulpzaam voor de verdere loopbaan van afgestudeerden. Naast de theoretische verdieping in één van de vier specialisaties zijn er verschillende mogelijkheden voor stages, en is er een goed gestructureerd scriptietraject. Met dit curriculum creëert de opleiding een onderwijsleeromgeving waarmee een theoretische verdieping gecombineerd wordt met concrete werkveldervaring. In combinatie met de mogelijkheid te voldoen aan de theoretische eisen voor de BAPD en LOGO verklaring biedt dit studenten goede mogelijkheden voor een vervolg.

Het aantal stageplaatsen bleek in de afgelopen jaren een bottleneck te zijn, en de opleiding heeft daar goed op geacteerd, resulterend in een groot bestand van stage-instellingen en een goede ondersteuning van studenten door de opleiding bij het vinden van een stageplaats. Dit alles in oenschouw nemend beoordeelt het panel de masteropleiding eveneens als 'goed'.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting:

De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Toetsprogramma

De toetsprogramma's voor de opleidingen zijn aan de hand van verschillende beleidsinstrumenten ingericht. Zo is er een universitair toetskader (*Toetskader Open Universiteit, 2014*), en een facultaire uitwerking daarvan (*Toetsbeleidsplan Psychologie en onderwijswetenschappen, 2017*). Deze scheppen voorwaarden voor toetsprogramma's op opleidingsniveau, die per curriculumonderdeel aangeven hoe er getoetst wordt, bij welke leerlijn dit past, en welke eindtermen hierin aan bod komen. Op deze wijze worden verschillende toetsvormen ingezet, zoals computer gebaseerde individuele tentamens (CBI), schriftelijke opdrachten of tentamens met open vragen en praktijkopdrachten. Om de consistentie van de beoordeling te bevorderen werken de opleidingen ofwel met vaste antwoorden (bij gesloten vragen), ofwel met antwoordmodellen en nakijkprotocollen. Het panel ziet dat toetsing derhalve passend wordt ingezet en dat er een goed samenhangend systeem is.

In de zelfevaluatie legt de het management van de bacheloropleiding uit dat naar de mening van de staf en studenten er teveel gebruik wordt gemaakt van de CBI's, maar dat dit gedurende de komende jaren wordt teruggebracht en vervangen andere passende toetsvormen. Desondanks worden de CBI's goed opgezet, met een itembank van 250-400 vragen waar tweejaarlijks een itemanalyse van wordt gemaakt om de kwaliteit te verhogen.

Overkoepelend over de degelijke toetsprogramma's en beoordelingsmodellen hebben de opleidingen ook twee commissies die zich, naast de Commissie voor de Examens, bezighouden de kwaliteitszorg rondom toetsing. De facultaire curriculumcommissie ziet toe op het geheel van toetsing. De toetsingscommissie, bestaande uit emeriti stafleden van de opleiding, bewaakt de kwaliteit van de toetsen, en screent ook de beoordeling van de eindwerken. De bacheloropleiding is recent gescreend, en de masteropleiding volgt binnenkort. Daarnaast worden door deze commissie ook thematische onderzoeken uitgevoerd. De meest recente ging over schikkingen tussen de Commissie van de Examens en studenten. De resultaten daaruit zijn besproken met de rector, en gaven volgens de verantwoordelijke CvE geen reden tot zorg. De toetsprogramma's en de flankerende commissies dragen volgens het panel bij aan een degelijk systeem van toetsing binnen de curricula.

Commissie voor de Examens

De wettelijke taken voor de Commissie voor de Examens zijn belegd bij het Commissie voor de Examens (CvE). Het panel heeft met de voorzitter en enkele leden van de CvE gesproken, en ziet dat deze haar taken naar behoren uitvoert. De samenwerking met studenten, de opleidingen en de verschillende commissies (zoals hierboven beschreven) verloopt goed, en CvE houdt kritisch toezicht op de verschillende aspecten waar ze verantwoordelijk voor is. Een dergelijk aspect is de cum laude-regeling. Het was door de CvE opgemerkt dat er bijvoorbeeld een opvallend hoog percentage (18,2%) masterstudenten cum laude afstudeerde. Dit is vervolgens met verschillende gremia besproken, waarna de cum laude-regeling is aangescherpt. Voor het panel is dit een voorbeeld dat laat zien dat de CvE proactief en onafhankelijk te werk gaat.

Toetsing eindwerken

De toetsing van de eindwerken is recentelijk aangepast, zodat er nu twee onafhankelijke beoordelaars zijn, die ieder een eigen beoordelingsformulier invullen. Het panel vindt het heel belangrijk dat deze stap is gemaakt om ook de kwaliteit van de beoordeling bij de eindwerken te garanderen, en adviseert om de implementatie hiervan goed te volgen. Het is daarbij bemoedigend dat de opleidingen kalibreersessies hebben gehouden, waarbij de eigen beoordelingsmaatstaven en die van collega's zijn besproken om zo tot een breed gedeelde beoordelingsstandaard te komen.

Het is het panel niet duidelijk geworden of bij de beoordeling van de these alle beoordeelde onderdelen voldoende moeten zijn om een voldoende eindcijfer te kunnen behalen. Mocht deze regel inderdaad gehanteerd worden, en onvoldoende onderdelen niet toegestaan zijn, dan beveelt het panel aan er op toe te zien dat deze regel consequent wordt toegepast. Dit omdat het panel bij de bacheloropleiding theses is tegengekomen die als eindcijfer voldoende waren, maar waarbij toch een 'onvoldoende' was gegeven voor een onderdeel.

Een uitzonderlijk geval waar het panel met diverse gesprekspartners, waaronder de Commissie voor de Examens, over gesproken heeft, betrof het gegeven dat een student als coauteur was afgestudeerd op een artikel, dat al een ronde van peer review van een tijdschrift had ondergaan voordat het als eindwerk werd beoordeeld. Het panel heeft kenbaar gemaakt dat deze gang van zaken niet wenselijk is. Het feit dat er meerdere auteurs waren, waaronder de begeleider en tevens beoordelaar, en dat er peer review door een tijdschrift was uitgevoerd, maken dat de bijdrage van de individuele student moeilijker beoordeeld kan worden. Het was beter geweest wanneer deze student eerst was afgestudeerd op een scriptie, om die later alsnog om te werken naar een artikel. De CvE is het eens met deze redenering, en de verantwoordelijk begeleider heeft het panel naar volle overtuiging kunnen uitleggen dat deze student zeer bekwaam was, en ruimschoots aan de beoogde leerresultaten van de opleiding heeft voldaan. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit een uitzondering betrof, en dat de procedures hierop zullen worden aangepast.

Overwegingen

De bachelor- en masteropleiding psychologie kennen een degelijk systeem van toetsing. Naast overkoepelende universitaire en facultaire beleidsinstrumenten, hebben de opleidingen ook ieder eigen toetsprogramma's. Deze koppelen de diverse beoordelingsvormen en leerdoelen met elkaar op

cursusniveau. Het panel vindt dit een elegant en samenhangend systeem van toetsing, en steunt de intentie van de bacheloropleiding om het aantal CBI's te verminderen.

Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van toetsing gebeurt via verschillende commissies. De Commissie voor de Examens vervult op proactieve en onafhankelijke wijze haar wettelijke taken, en de curriculumcommissie bewaakt de toetsprogramma's. De toetscommissie voert namens de Commissie voor de Examens thematische analyses en screenings van eindwerken uit. Dit geheel functioneert volgens het panel naar behoren.

De procedures rondom het beoordelen van de eindwerken zijn recentelijk herzien. Er zijn nu twee onafhankelijke beoordelaars en beoordelingsformulieren, en daarnaast zijn er kalibreersessies gehouden om de beoordeling van eindwerken te ijken. Naar de mening van het panel zijn de procedures grotendeels adequaat, en adviseert het panel de implementatie verder te monitoren.

Het bovenstaande in acht nemende concludeert het panel dat voor beide opleidingen de toetsing voldoende valide, betrouwbaar en onafhankelijk is, ondersteunt het leerproces van de studenten en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting:

Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Om vast te kunnen stellen of studenten van de bachelor- en masteropleiding psychologie de beoogde leerresultaten ook behaald hebben, heeft het panel van iedere opleiding 15 eindwerken bestudeerd, met studenten en alumni gesproken en via de Raad van Advies inzicht gekregen in het functioneren van afgestudeerden in de praktijk.

Een overkoepelende observatie van het panel is dat alumni en studenten die het panel heeft gesproken, hebben aangegeven dat de opleiding voor hun vaak een grote levensverandering heeft veroorzaakt. Voor veel alumni begon het meer als een hobby of puur vanuit interesse, maar ze gaven aan dat ze toen ze eenmaal begonnen waren de hele bachelor en vaak ook de master wilden afronden en er alles uit willen halen wat er in zit. Dit is voor het panel een waardevol gegeven, wat ook gestaafd wordt door de waardering van de masteropleiding in de Nationale Studenten Enquête (NSE) als topopleiding.

Bacheloropleiding

De eindwerken van de bacheloropleiding bestaan zoals eerder uitgelegd bij standaard 2 uit individuele scripties, waarbij een deel van het empirische werk in groepjes van ongeveer vijf studenten is gedaan. Iedere student werkt de data vanuit een ander perspectief en vraagstelling uit. Beseffende dat de bacheloropleiding geen instroomeisen stelt (behalve leeftijd) en een zeer diverse studentengroep trekt, is het panel zeer onder de indruk van het behaalde eindniveau. Het panel heeft een consistent hoge kwaliteit van eindwerken gelezen, en studenten laten zien dat ze op theoretisch, empirisch en praktisch vlak ruim voldoen aan de kennis, attitude en (leer)vaardigheden die van een bachelorstudent verwacht mogen worden. De opleiding slaagt er goed in een erg diverse groep van

veelal werkende deeltijdstudenten naar het gewenste eindniveau te brengen, een prestatie waar het panel van onder de indruk is. De studenten zijn qua studiehouding en –vaardigheden goed onderlegd, juist ook omdat ze al werkervaring hebben en studie, werk en meestal gezin ook moeten combineren.

Bachelorstudenten van de OU hebben volgens het panel goede kwalificaties om een passende vervolgopleiding op academisch niveau te beginnen. Bovendien kunnen ze het geleerde ook al tijdens de studie in de eigen (werk)praktijk uitbrengen, en zo continu werken aan het actief verwerken van het geleerde.

Masteropleiding

De mastereindwerken bestaan uit individuele scripties, die in een scriptievoorbereidend traject worden voorbereid. Het betreft origineel onderzoek, dat doorgaans binnen de onderzoeksexpertise van de staf ligt. Uit bestudering van de eindwerken heeft het panel kunnen vaststellen dat de beoogde leerresultaten ruim worden behaald: de eindwerken lieten zien dat er een hele degelijke scriptievoorbereiding is, waarbij aan de theoretische inbedding en vraagstelling wordt gewerkt. Dat bevordert de kwaliteit van het eindproduct aanzienlijk omdat in die voorbereiding juist vaak een bottleneck zit. Dat blijkt ook uit de eindwerken, die het panel heeft bestudeerd: die voldeden die ruimschoots aan de eisen. Er kwam uit de gesprekken met alumni ook naar voren dat ze extra gemotiveerd zijn om onderzoek te doen, omdat het vaak over hun eigen praktijk gaat; dit is volgens het panel een duidelijk verschil met andere opleidingen. Verder was de panel onder de indruk van de bachelor- en master alumni: de opleiding levert naar indruk van het panel bekwame en assertieve studenten af, die na hun opleiding op ondernemende wijze hun verdere loopbaan in de psychologie vormgeven. Daarbij creëren sommigen hun eigen baan in psychologische hulpverlening of advieswerk, integreren het geleerde in hun huidige baan en geven er zo een nieuwe vorm en inhoud aan, of gaan door in wetenschappelijk onderzoek.

Verder is het relevant te recapituleren dat afhankelijk van het vakkenpakket masterstudenten een BAPD kunnen te verwerven, en studenten kunnen voldoen aan de theoretische eisen voor een LOGO verklaring. Voor de studenten die de LOGO verklaring via de daarvoor gemachtigde externe organisatie verkregen hebben, betekent dit dat ze zich na hun studie direct kunnen aanmelden voor de postinitiële opleiding gezondheidszorgpsychologie.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding slaagt er naar mening van het panel goed in om studenten met een zeer diverse achtergrond en opleidingsniveau naar de beoogde leerresultaten te laten behalen. Het panel heeft een consistent hoge kwaliteit van eindwerken gelezen, en studenten laten zien dat ze op theoretisch, empirisch en praktisch vlak ruim voldoen aan de kennis, attitude en (leer)vaardigheden die van een bachelorstudent verwacht mogen worden. De studenten stromen zonder moeite door naar een vervolgopleiding op masterniveau, veelal ook aan de OU. Een belangrijk pluspunt is daarnaast dat studenten al gedurende hun opleiding een het geleerde toepassen in hun eigen beroepspraktijk, en zo de kennisverwerving stimuleren.

Masteropleiding

Masterstudenten studeren met een heel volledig pakket aan kennis en vaardigheden af, en hebben uitstekende perspectieven voor hun vervolgoopbaan. Alle studenten hebben de mogelijk te voldoen aan de BAPD, en voor één specialisatie de LOGO verklaring, en hebben na de opleiding goede mogelijkheden om hun loopbaan een nieuw vervolg te geven. Daarbij hebben alumni laten zien dat ze hier innovatief en ondernemend in zijn. Dat de studie een gedifferentieerde stagemogelijkheid biedt en daarmee de eigen ontwikkeling van studenten stimuleert is daarbij stimulerend. Dit alles laat zien dat de ambitie van de opleiding om een expliciete koppeling tussen de opleiding en de verschillende werkvelden te maken, ook daadwerkelijk op het niveau van de studenten wordt gerealiseerd.

De theses laten zien dat studenten de eindtermen goed hebben behaald. Het voorbereidende traject werpt duidelijk zijn vruchten af, en studenten werken aan een goede koppeling tussen de eigen werkomgeving en het onderzoek.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'goed'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt de bacheloropleiding Psychologie aan de Open Universiteit op standaard 1 (beoogde leerresultaten) als 'goed', op standaard 2 (onderwijsleeromgeving) als 'goed', op standaard 3 (toetsing) als 'voldoende' en op standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) als 'goed'.

Het panel beoordeelt de masteropleiding Psychologie aan de Open Universiteit op standaard 1 (beoogde leerresultaten) als 'goed', op standaard 2 (onderwijsleeromgeving) als 'goed', op standaard 3 (toetsing) als 'voldoende' en op standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) als 'goed'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Psychologie* als 'goed'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Psychologie* als 'goed'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

1. Inleiding

Voorafgaand aan de visitatie van de psychologieopleidingen in Nederland heeft de Kamer Psychologie, het disciplineoverlegorgaan van de VSNU, de criteria vastgelegd waaraan naar haar oordeel de academische bachelor- en masteropleiding moeten voldoen. Zij heeft daarbij aansluiting gezocht bij de uitgangspunten van de eerdere visitatiecommissies, die respectievelijk in 1988, 1994, 2000, 2006 en 2012 de opleidingen hebben beoordeeld. De criteria sluiten tevens aan op het NIP-rapport 'De kwaliteit van de psychologiebeoefening' (NIP, 1995). Daarnaast hebben we ons bij het opstellen van de criteria rekenschap gegeven van de EuroPsy criteria (EFPA, 2015). Hierbij dient aangetekend te worden dat deze laatste uitgaan van een driejarige bachelor- en een tweejarige masteropleiding. In Nederland is gepoogd in navolging van andere Europese landen ook accreditatie te verkrijgen voor het verzorgen van een tweejarige masteropleiding voor (deelgebieden van de) psychologie. Diverse aanvragen werden weliswaar goed beoordeeld door de NVAO maar niet doelmatig bevonden door het ministerie van Onderwijs. Het ministerie beriep zich o.a. op het argument dat de vierjarige opleidingen als van voldoende niveau zijn beoordeeld en meent daarnaast dat er geen bezwaar is tegen het opnemen van specialistische studieonderdelen in de bachelorfase.

Bij de bacheloropleiding psychologie gaat het om een disciplinegeoriënteerde bachelor waarbij in de meeste gevallen sprake zal zijn van doorstroom naar een masteropleiding in een subdiscipline van de psychologie (zie de nota 'Naar een open hoger onderwijs' van het ministerie van Onderwijs, november 2000). Voor de zelfstandige beroepsuitoefening als psycholoog zal de driejarige bacheloropleiding in de psychologie geen civiel effect hebben, omdat het competentieniveau na drie jaar hiervoor te beperkt is. De nadruk in de bacheloropleiding psychologie ligt op disciplinaire academische vorming en globale kennisverwerving. De bacheloropleiding psychologie biedt daarmee een uitstekende basis om door te kunnen stromen naar een masteropleiding psychologie of naar een andere (aanpalende) masteropleiding. In nauwe aansluiting op de bacheloropleiding psychologie is de 1-jarige masteropleiding psychologie een noodzakelijke voorwaarde voor de zelfstandige beroepsuitoefening als psycholoog. Daarentegen zijn de tweejarige researchmasteropleidingen psychologie of multidisciplinaire researchmasteropleidingen, b.v. in cognitieve neurowetenschap, een noodzakelijke voorwaarde tot een verdere loopbaan in wetenschappelijk onderzoek.

In de bachelor-masterstructuur gaat het om twee afzonderlijke, eigenstandige opleidingen met ieder een eigen set doelstellingen en eindtermen. Daarbij wordt enerzijds verwacht dat de bachelor een behoorlijke keuzevrijheid kent (bijvoorbeeld in de vorm van een minor) en dat na afronding van de bachelor opnieuw kan worden nagedacht over de keuze van een master, eventueel in een andere richting of aan een andere universiteit. Anderzijds blijkt uit de argumentatie van het ministerie ten aanzien van de (on)doelmatigheid van een tweejarige masteropleiding psychologie, dat de bachelor- en masteropleiding juist in hun samenhang moeten worden gezien. De gewenste specialisatie en de voorbereiding op postacademisch onderwijs vindt immers plaats in bachelor- én masteropleiding tezamen. Daarmee verschaftte het ministerie de psychologieopleidingen een paradoxale opdracht, die heeft geresulteerd in een behoorlijke diversiteit tussen de Nederlandse psychologieopleidingen, waarbij vooral de omvang van de specialisatiefase en de omvang van de vrije keuzeruimte tussen opleidingen in de bachelorfase verschilt. Dit zal er toe leiden dat wanneer bachelorprogramma's met andere bachelorprogramma's worden vergeleken er aanzienlijke inhoudelijke verschillen worden gevonden. Dit geldt ook bij een onderlinge vergelijking van masterprogramma's. Wanneer echter de bachelor- en masteropleiding als één geheel worden bekeken, zijn de Nederlandse opleidingen onderling goed vergelijkbaar. Ook is duidelijk dat er inhoudelijk weliswaar verschillen bestaan, maar dat over het te bereiken eindniveau grote eensgezindheid heerst. Verschillen in profilering zullen zowel tussen opleidingen als binnen opleidingen (bijvoorbeeld tussen verschillende masterspecialisaties) altijd aanwezig zijn. Van belang is daarom vooral ook het academisch niveau van de eindtermen van de verschillende bachelor- en masteropleidingen.

In verband hiermee heeft de Kamer Psychologie zich op het standpunt gesteld dat bij het formuleren van de criteria de bachelor- en masteropleiding een organisch op elkaar aansluitend geheel vormen. Daarbij respecteert en accepteert zij verschillen die er in de afgelopen periode tussen de verschillende opleidingen psychologie zijn ontstaan ten aanzien van de omvang van de specialisatiefase en de omvang van de vrije keuzeruimte in de bachelorfase. Wel is de Kamer Psychologie van mening dat de bacheloropleiding psychologie - mede gezien de internationale eisen - overwegend uit psychologievakken en steunvakken moet bestaan.

2. Doelstelling en aard van de academische psychologieopleiding

Het uitgangspunt bij het opstellen van de criteria is dat de psychologie een zelfstandige opleiding is met eigen doelstellingen. Die doelstellingen zijn enerzijds ontleend aan het specifiek eigen disciplinaire karakter van de psychologie als wetenschap en anderzijds aan het veld van toepassingen waarop de opleiding studenten voorbereidt. Mede bepalend voor de identiteit van de psychologieopleiding is de internationale herkenbaarheid en erkenning ervan. In Europees kader is de studentmobiliteit in de periode 2010-2016 aanzienlijk toegenomen en diverse psychologieopleidingen bieden tevens bachelorprogramma's in het Engels aan.

In algemene zin richt de psychologie zich op de wetenschappelijke bestudering van gedrag en beleving van mensen (of dieren) in hun verhouding tot zichzelf en tot hun fysieke en sociale omgeving in een complexe, multiculturele samenleving. De psychologie is een biopsychosociale wetenschap. Observatie en analyse van intrapersonlijke en interpersoonlijke processen dienen in samenhang te geschieden met enerzijds kennis over de biologische fundering van het gedrag en anderzijds over de fysieke en maatschappelijke context waarbinnen deze plaatsvinden. Dit geldt voor alle subdisciplines van de psychologie.

De aard van de psychologie brengt mee dat in deze discipline uiteenlopende analysemodellen worden gehanteerd voor de beschrijving en verklaring van bijvoorbeeld processen van neurofysiologische, intrapsychische, interindividuele, institutionele, technologische of culturele aard. Een belangrijke taak van de psychologie is dan ook verbanden te leggen tussen de verschillende verklaringsmodellen.

Er worden diverse methoden toegepast in de verschillende gebieden van de psychologie zoals de experimentele en de quasi-experimentele methode alsmede klinische observatie, neuro-imaging, fysiologische metingen en surveys en combinaties hiervan. Kennis van verschillende veelgebruikte methoden wordt van groot belang geacht voor de academisch geschoolde psycholoog.

De psychologieopleiding bereidt de studenten voor op de psychologische onderzoeks- en beroepspraktijk. Een specifiek kenmerk hiervan is dat psychologen, net zoals medici, beslissingen nemen die het (geestelijk) welzijn en functioneren van individuele personen in belangrijke mate kunnen bepalen. Kennis over de ethiek van onderzoek en professioneel handelen is daarom onontbeerlijk. Kennis en ervaring met ICT-middelen zoals ingezet bij zorg via internet (e-Health) is ook van groot belang.

3. Gevolgen voor de inhoud van de opleiding

Voorgaande uitgangspunten leiden ertoe dat de psychologieopleiding, naar het oordeel van de Kamer Psychologie, inhoudelijk tenminste de volgende componenten dient te omvatten. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de genoemde componenten niet per se als afzonderlijke cursus in het curriculum moeten zijn terug te vinden. De componenten kunnen ook als onderdeel van (meerdere) andere studieonderdelen in het curriculum worden aangeboden.

In de Bachelorfase:

a. inleidingen in de belangrijkste deelgebieden van de psychologie, met name de biologische psychologie, de cognitieve psychologie, de ontwikkelingspsychologie, de sociale psychologie, psychodiagnostiek en psychopathologie.

- b. de steungebieden: geschiedenis van de psychologie, wetenschapsfilosofie, ethiek, methodenleer en data-analyse en statistiek;
- c. onderwijs en oefening in de methoden van de psychologische wetenschap en het psychologische onderzoek (doorlopen van de empirische cyclus) en van de beroepspraktijk; de mogelijkheid om (indien relevant en gewenst) een stevige basis te leggen om in de masterfase te kunnen voldoen aan de eisen voor de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP en de toegangskwalificatie tot de postacademische opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch neuropsycholoog of schoolpsycholoog;
- d. naast globale kennis van de belangrijkste fundamentele deelgebieden ook globale kennis van de belangrijkste toepassingsgebieden die in de betreffende opleiding worden aangeboden;
- e. een bachelorthese, hetzij een verslag van een literatuuronderzoek, hetzij een verslag van een (klein) empirisch onderzoek.

In de Masterfase:

- a. inhoudelijke, specialistische kennis, afhankelijk van de masterspecialisatie;
- b. gesuperviseerde praktijk- en/of onderzoeksstage;
- c. (indien relevant en gewenst, mede afhankelijk van de masterspecialisatie) verdere oefening in vaardigheden voor de beroepspraktijk, zodanig dat daarmee voldaan wordt aan de eisen voor de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP en de toegangskwalificatie tot de postacademische opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch neuropsycholoog of schoolpsycholoog;
- d. een masterthese: opzet, uitvoering en rapportage van een empirisch en/of analytisch onderzoek waarbij sprake is van een mate van zelfstandigheid.

4. Bestuurlijke en organisatorische randvoorwaarden

De Kamer Psychologie neemt als uitgangspunt dat het eigen karakter van de psychologieopleiding een zodanige bestuurlijke en organisatorische inbedding vereist dat de beslissingsbevoegdheid over het programma bij psychologen berust, met inbegrip van de Commissie voor de Examens. Ten slotte acht de Kamer geregeld landelijk overleg over kwalificaties voor beroepsuitoefening en beroepsethiek tussen de psychologieopleidingen en met de beroepsvereniging van groot belang.

BIJLAGE 2: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES

Bacheloropleiding Psychologie

Een bachelorstudent, als het gaat om kennis en inzicht,

1. heeft inzicht de algemene psychologie, waaronder biologische psychologie, daarbij inbegrepen de neurocognitie, de fysiologie, de gerontologie, de psychofarmacologie, de evolutionaire en genetische aspecten waar van belang voor gedrag en ervaring
2. heeft inzicht in de ontwikkelingspsychologie; sociale psychologie; arbeids- en organisatiepsychologie; gezondheidspsychologie; levensloopspsychologie; klinische psychologie met inbegrip van persoonlijkheidspsychologie en psychopathologie
3. kan gebruik maken van recente inzichten uit de wetenschapsfilosofie en inzichten vanuit de geschiedenis van de psychologie, zodat de psychologie in relatie tot deze aspecten kan worden geplaatst
4. heeft een overzicht van de verschillende domeinen waar psychologen werken en waar psychologische kennis relevant is
5. heeft kennis met betrekking tot sociaalwetenschappelijke, en in het bijzonder voor de psychologie, relevante methoden en technieken van gegevensverzameling, gegevensverwerking en onderzoeksopzet voor het uitvoeren van eenvoudig psychologisch onderzoek
6. heeft kennis van en inzicht in vraagstukken in de toepassingsgebieden van de psychologie, in het bijzonder arbeid en organisatie, gezondheid en ziekte, diagnostiek en therapie bij psychopathologie en levensloopvraagstukken
7. heeft kennis over theoretische modellen, diagnostische technieken en interventiestrategieën in de toepassingsgebieden geestelijke gezondheidszorg, arbeid- en organisatiepsychologie, gezondheids- en levensloopspsychologie en klinische psychologie, zodat een keuze gemaakt kan worden voor de latere specialisatie
8. heeft kennis over het gebruik van ICT-middelen (e-(mental) health).

Een bachelorstudent, als het gaat om het toepassen van kennis en inzicht,

9. kan onder toezicht een eenvoudig wetenschappelijk psychologisch onderzoek uitvoeren (probleem verhelderen, vraagstelling en hypothesen formuleren, ontwerp en methoden opstellen, data verzamelen en statistisch analyseren, resultaten interpreteren, bediscussiëren en hierover communiceren) om te kunnen voldoen aan het ingangsniveau van de ('doorstroom-') masteropleidingen psychologie in Nederland
10. kan onder begeleiding op systematische wijze interveniëren ten aanzien van enkele problemen op relevante gebieden volgens de interventiecyclus: diagnose, voorbereiding, implementatie, evaluatie
11. heeft ervaring met het gebruik van ICT-middelen (e-(mental) health).

Een bachelorstudent, als het gaat om oordeelsvorming,

12. heeft kennis in de systematiek die nodig is om een individueel-psychologische diagnose te kunnen stellen
13. kan problemen signaleren en daarbij een plan van aanpak genereren
14. kan een psychologisch onderzoek en vakliteratuur van gemiddeld niveau begrijpen en beoordelen
15. heeft inzicht in de beroepsethische regels voor psychologen en onderzoek, en kan daarnaar handelen in relevante (onderwijs)situaties.

Een bachelorstudent, als het gaat om communicatie,

16. kan informatie, rapportages, ideeën en oplossingen over brengen op een publiek bestaande uit peers, specialisten of nietspecialisten
17. kan samenwerken met medestudenten en docent(en).

Een bachelorstudent, als het gaat om leervaardigheden,

18. kan zelfstandig rapportages samenstellen gebaseerd op literatuuronderzoek en/of analyse van een praktijkprobleem

19. heeft academische en professionele vaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie, die een hoog niveau van autonomie veronderstelt, aan te gaan
20. heeft een wetenschappelijke attitude.

Masteropleiding Psychologie

Een masterstudent, als het gaat om kennis en inzicht,

1. heeft een overzicht van de verschillende domeinen waar psychologen werken en waar psychologische kennis relevant is, vooral in het gekozen specialisatiedomein (de arbeids- en organisatiepsychologie, de gezondheidspsychologie, de klinische psychologie of de levenslooppсихologie)
2. heeft grondige kennis van de theoretische modellen, diagnostische technieken en interventiestrategieën in de relevante toepassingsgebieden binnen het gekozen specialisatiedomein.

Een masterstudent, als het gaat om het toepassen van kennis en inzicht,

3. kan zelfstandig wetenschappelijk psychologisch onderzoek opzetten en uitvoeren (probleem verhelderen, vraagstelling en hypothesen formuleren, ontwerp en methoden opstellen, data verzamelen en analyseren, resultaten interpreteren, bediscussiëren en hierover rapporteren en communiceren)
4. kan zelfstandig en systematisch interveniëren bij verschillende soorten problemen volgens de interventiecyclus: diagnose, voorbereiding, implementatie, evaluatie
5. kan zelfstandig een individueel psychologische diagnose stellen en hierover rapporteren en adviseren; daarmee moet worden voldaan aan de eisen van de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP
6. kan zelfstandig problemen signaleren en daarbij een plan van aanpak genereren in het gekozen specialisatiedomein.

Een masterstudent, als het gaat om oordeelsvorming,

7. heeft kennis van en kan handelen naar de beroepsethische regels voor psychologen (volgens beroepsethische regels opgesteld door het NIP).

Een masterstudent, als het gaat om communicatie,

8. kan zelfstandig rapportages samenstellen en presenteren aan zowel een niet- wetenschappelijk als aan een wetenschappelijk forum, gebaseerd op literatuuronderzoek, de grondige analyse van een praktijkprobleem of eigen empirisch onderzoek
9. kan gefundeerde adviezen opstellen waarin blijkt wordt gegeven van zowel kennis van het toepassingsdomein als van relevante theorieën en modellen binnen het gekozen specialisatiedomein.

Een masterstudent, als het gaat om leervaardigheden,

10. heeft de competentie om onderzoek integer en ethisch verantwoord opzetten en uitvoeren, de resultaten ervan te analyseren en de conclusies en werkwijze integer te rapporteren.
11. heeft de competentie om vraagstukken uit de psychologie, in het bijzonder uit de arbeids- en organisatiepsychologie, de gezondheidspsychologie, de klinische psychologie of de levenslooppсихologie, te analyseren en te conceptualiseren, en daarover mondeling voor vakgenoten en schriftelijk in vaktijdschriften te rapporteren
12. heeft de competentie psychologisch onderzoek op te zetten, uit te voeren, en te rapporteren
13. heeft de competentie om psychologische theorieën, psychologisch onderzoek en de vakliteratuur, in het bijzonder die van het gekozen specialisatiedomein, te begrijpen en kritisch te beoordelen
14. heeft de competentie om te kunnen voldoen aan de eisen die gesteld zijn aan de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP
15. heeft de competentie om zelfstandig een psychologische interventie (op individueel, groeps- of organisatieniveau) op te zetten, uit te voeren en te evalueren
16. heeft de competentie om toegelaten te kunnen worden tot een onderzoekersopleiding in de psychologie, om een beroep te kunnen uitoefenen op het terrein waarop psychologen werkzaam zijn en om toegelaten te worden tot postacademische beroepsopleidingen in de psychologie

17. heeft kennis van de beroepsethische regels voor psychologen en de regels omtrent wetenschappelijke integriteit onderzoek.

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Psychologie

Kwartiel	Code	Titel	EC	Begeleidings- vorm	Tentamenvorm
Jaar 1 instroom in september					
kwartiel 1	PB0004	Inleiding in de psychologie (deel 1)	10	a.o.o + gb	CBI (mc) deeltentamen 1
kwartiel 2	PB0004	Inleiding in de psychologie (deel 2)		a.o.o + gb	CBI (mc) deeltentamen 2
kwartiel 3	PB0302	Inleiding in de arbeids- en organisatiepsychologie	5	a.o.o	CBI (mc)
kwartiel 4	PB0202	Onderzoekspracticum inleiding data-analyse***	5	a.o.o	CBI (mc) + opdracht
variabel**	PB0002	Sociale psychologie	5	a.o.o	CBI (mc)
variabel	PB0102	Ontwikkelingspsychologie	5	a.o.o	CBI (mc)

* Instroom in januari: Inleiding in de psychologie wordt ook aangeboden in kwartiel 3 en 4.

** Het vak Onderzoekspracticum inleiding data-analyse wordt ook aangeboden in kwartiel 2.

Vervolg propedeuse

S05281	Onderzoekspracticum psychologisch experiment	1	4,3	(online) groepsbijeenkomsten	CBI (mc) + opdracht	volgens afspraak
S60341	Inleiding in de gezondheidspsychologie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S22232	Klinische psychologie 1: persoonlijkheids- theorieën en psychopathologie	2	8,6	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S49111	Biologische grondslagen: cognitie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S25221	Biologische grondslagen: neuropsychologie en psychofarmacologie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S22241	Onderzoekspracticum literatuurstudie	1	4,3	individueel	opdracht	volgens afspraak
Totaal af te ronden propedeuse		13	60,1			

Postpropedeuse

Verplicht deel

S36111	Biologische grondslagen: evolutionaire- psychologie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S37211	Grondslagen van de psychologie: filosofie	1	4,3	standaard	CBI (mc) + opdracht	volgens afspraak
S11211	Onderzoekspracticum kwalitatief onderzoek	1	4,3	standaard	CBI (mc) + opdracht	volgens afspraak
S08121	Geschiedenis van de psychologie	1	4,3	standaard	schriftelijk (mc)	31-1, 19-4, 29-8
S04251	Onderzoekspracticum psychologisch survey	1	4,3	(online) groeps bijeenkomsten	opdracht	volgens afspraak
S16212	Gespreksvoering	2	8,6	practicum (v)	CBI (mc) + practicum (v)	volgens afspraak + opdracht
S20221	Test- en toetsentheorie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S21211	Onderzoekspracticum analyse van psychologische modellen	1	4,3	(online) groeps bijeenkomsten	mondeling	volgens afspraak
S26232	Psychologie van arbeid en gezondheid	2	8,6	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S61331	Psychologische gespreksvoering	1	4,3	practicum (v)	practicum (v) + opdracht	volgens afspraak
S14331	Selectiepsychologie: selectie en assessment	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
Totaal af te ronden verplicht deel postpropedeuse		13	55,9			

Code	Titel	Modulen	EC	Begeleidingsvorm	Tentamenvorm	Tentamendata sept.'16-aug.'17
Postpropedeusa						
Gebonden keuzeblok: 6 modulen kiezen uit 9. Houd bij uw keuze rekening met uw toekomstige mastervariant.**						
S28211	Organisatiepsychologie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S29211	Personeelsmanagement	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S28321	Inleiding in conflictantering en mediation	1	4,3	practicum (v)	schriftelijk (ov + mc) practicum (v)	30-1, 3-7, 28-8
S32331	Klinische psychologie 2: diagnostiek en therapie	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S33331	Seksuologie	1	4,3	practicum (v)	CBI (mc) + practicum (v)	volgens afspraak
S26311	eHealth: een gezondheidspsychologisch perspectief	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
S45321	Psychogerontologie	1	4,3	standaard	CBI (mc) + opdracht	volgens afspraak
S47321	Adolescentiepsychologie	1	4,3	standaard	schriftelijk (mc)	1-2, 20-4, 4-7
S36311	Gezondheidsgedrag: interactie tussen individu en omgeving	1	4,3	standaard	CBI (mc)	volgens afspraak
Totaal af te ronden gebonden keuze postpropedeusa		6	25,8			
Vrije ruimte***		5	21			
Bachelor Eindopdracht						
S50317	Bachelorthesis	4	17,2	(online) groeps bijeenkomsten (v)	opdracht	volgens afspraak
Totaal af te ronden in bacheloropleiding		42	180			

* Voor een variabele cursus kunt u op elk gewenst moment inschrijven.

** In de masteropleiding gelden ingangseisen voor de cursussen Psychodiagnostiek. Hiervoor verwijzen wij u naar de uitvoeringsregeling 2016-2017 elders in deze studiegids.
www.ou.nl/documenten

*** Vrije ruimte: u kiest uit het gebonden keuzeblok een aantal modulen die u nog niet hebt afgerond, of u kiest uit het cursusaanbod van andere opleidingen van de OU.

Masteropleiding Psychologie

Kwartiel	Code	Titel	EC	Begeleidings- vorm	Tentamenvorm	Tentamendata		
VARIANT ARBEIDS- EN ORGANISATIEPSYCHOLOGIE								
Jaar 1						eerste kans	tweede kans	derde kans
kwartiel 1	PM0402	Psychologie van organisatieverandering	5	online	opdracht	7-9 nov '16	volgens afspraak	volgens afspraak
kwartiel 2	PM0602	Duurzame inzetbaarheid op het werk	5	online	schriftelijk (ov)	31 jan '17	19 april '17	nov '17
kwartiel 3	PM0002	Psychodiagnostiek in de arbeids- en organisatiepsychologie	5	online	CBI (mc) practicum (v) opdracht	18-20 april '17	zelf inplannen	zelf inplannen
						18-20 april '17	volgens afspraak	volgens afspraak
kwartiel 4	PM0502	Loopbaanbegeleiding: theorie en praktijk	5	online	opdracht	3-5 juli '17	volgens afspraak	volgens afspraak
variabel	PM9504	Onderzoekspracticum scriptieplan	10	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Jaar 2								
variabel	PM0006	Stage arbeids- en organisatiepsychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
variabel	PM9606	Empirisch afstudeeronderzoek: scriptie arbeids- en organisatiepsychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Totaal af te ronden in masteropleiding			60					

VARIANT GEZONDHEIDSPSYCHOLOGIE

Jaar 1						eerste kans	tweede kans	derde kans
kwartiel 1-2	PM0004	Gezondheidspsychologische interventies	10	online	opdracht	30 jan-1 febr '17	volgens afspraak	volgens afspraak
kwartiel 3	PM0102	Psychodiagnostiek in de gezondheidspsychologie	5	online	CBI (mc) practicum (v) opdracht	18-20 april '17	zelf inplannen	zelf inplannen
						18-20 april '17	volgens afspraak	volgens afspraak
kwartiel 4	PM0702	Ziektebeleving en patiëntbegeleiding	5	online	schriftelijk (ov) + opdracht	4 juli '17	nov '17	april '18
variabel*	PM9504	Onderzoekspracticum scriptieplan	10	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Jaar 2								
variabel	PM0106	Stage gezondheidspsychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
variabel	PM9706	Empirisch afstudeeronderzoek: scriptie gezondheidspsychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Totaal af te ronden in masteropleiding			60					

* Het onderzoekspracticum scriptieplan kunt u op elk gewenst moment starten. U bent niet gebonden aan een kwartiel of een jaar. Dit geldt ook voor de stage en de scriptie, echter, voor stage en scriptie gelden ingangseisen.

Kwartiel	Code	Titel	EC	Begeleidings- vorm	Tentamen- vorm	Tentamendata		
VARIANT KLINISCHE PSYCHOLOGIE								
Jaar 1						eerste kans	tweede kans	derde kans
kwartiel 1	PM0802	Klinische psychologie 3: de ambulante praktijk	5	online	CBI (mc) + opdr.	7-9 nov '16	zelf inplannen	zelf inplannen
kwartiel 2	PM0902	Psychopathologie bij kinderen en adolescenten	5	online	CBI (mc)	30 jan-1 feb '17	zelf inplannen	zelf inplannen
kwartiel 3	PM0202	Psychodiagnostiek in de klinische psychologie	5	online	CBI (mc) practicum (v) opdracht	18-20 april '17 18-20 april '17	zelf inplannen volgens afspraak	zelf inplannen volgens afspraak
kwartiel 4	PM1002	E-mental health-interventies	5	online	CBI (mc)	3-5 juli '17	zelf inplannen	zelf inplannen
variabel*	PM9504	Onderzoekspracticum scriptieplan	10	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Jaar 2								
variabel	PM0206	Stage klinische psychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
variabel	PM9806	Empirisch afstudeeronderzoek: scriptie klinische psychologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Totaal af te ronden in masteropleiding			60					

VARIANT LEVENSLOPPSPSYCHOLOGIE

Jaar 1						eerste kans	tweede kans	derde kans
kwartiel 1	PM1102	Levenslooppyschologie	5	online	CBI (mc)	7-9 nov '16	zelf inplannen	zelf inplannen
kwartiel 2	PM1302	Coaching: een psychologisch perspectief	5	online	CBI (mc)	30 jan-1 feb '17	zelf inplannen	zelf inplannen
kwartiel 3	PM0302	Psychodiagnostiek in de levenslooppyschologie	5	online	CBI (mc) practicum (v) opdracht	18-20 april '17 18-20 april '17	zelf inplannen volgens afspraak	zelf inplannen volgens afspraak
kwartiel 4	PM1202	Positieve psychologie	5	online	CBI (mc)	3-5 juli '17	zelf inplannen	zelf inplannen
variabel*	PM9504	Onderzoekspracticum scriptieplan	10	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Jaar 2								
variabel	PM0306	Stage levenslooppyschologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
variabel	PM9906	Empirisch afstudeeronderzoek: scriptie levenslooppyschologie	15	individueel	opdracht	volgens afspraak		
Totaal af te ronden in masteropleiding			60					

* Het onderzoekspracticum scriptieplan kunt u op elk gewenst moment starten. U bent niet gebonden aan een kwartiel of een jaar. Dit geldt ook voor de stage en de scriptie, echter, voor stage en scriptie gelden ingangseisen.

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

Bezoekprogramma Psychologie, Open Universiteit		
Woensdag 28 februari 2018		
10.00		
10.00	12.30	Voorbereidend overleg en inzien documenten (incl lunch)
12.30	13.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken
13.15	13.45	Overleg panel
13.45	14.30	Gesprek met studenten bacheloropleiding
14.30	15.15	Gesprek met studenten masteropleiding
15.15	15.45	Overleg panel + open spreekuur
15.45	16.30	Gesprek met selectie leden van de Opleidingscommissies bachelor en master
16.30	17.00	Gesprek met de Raad van Advies
17.00	17.30	Gesprek met alumni
17.30	18.00	Afsluiten eerste dag
18.30	21.00	diner (voorbereiden tweede dag)
Donderdag 1 maart 2018		
8.30	8:50	Demonstratie iSpot
8.50	9.15	Inzien documenten, voorbereiding gesprekken
9.15	10.00	Gesprek met docenten bacheloropleiding
10.00	10.45	Gesprek met docenten masteropleiding
10.45	11.00	Overleg panel
11.00	11.45	Gesprek met leden van de Commissie voor de Examens
11.45	12.30	Lunch, inzien documenten
12.30	13.00	Voorbereiden eindgesprek met formeel verantwoordelijken
13.00	13.30	Eindgesprek met formeel verantwoordelijken
13.30	15.30	Opstellen voorlopige bevindingen
15.30	16.15	Ontwikkelgesprek
16.30	16.45	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Psychologie en 15 eindwerken van de masteropleiding Psychologie bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

De dossiers van de volgende vakken:

Bacheloropleiding:

1. Inleiding in de Gezondheidspsychologie
2. Inleiding in de Psychologie [dit nieuwe blok vervangt de bovenstaande cursus per 2018]
3. Onderzoekspracticum cross-sectioneel onderzoek
4. Geschiedenis van de Psychologie

Masteropleiding:

1. Loopbaanbegeleiding: theorie en praktijk (specialisatie A&O psychologie)
2. E-mental Health interventies (specialisatie Klinische psychologie)
3. Coaching: een psychologisch perspectief (specialisatie Levensloop psychologie)

Verdere algemene informatie over mastervakken:

4. Psychodiagnostiek in de arbeids- en organisatiepsychologie
5. Duurzame inzetbaarheid op het werk
6. Psychologie van de organisatieverandering

Kwaliteitszorgdocumenten:

- Beleidsdocumenten Kwaliteitszorg (universitair en facultair)
- kwaliteitshandboek
- onderwijsjaarverslagen van de afgelopen twee jaren
- toetsdocumenten
- studentevaluaties

Commissieverslagen van de volgende commissies:

- Opleidingscommissie Psychologie
- Curriculumcommissie psychologie
- Projectencommissie psychologie
- Facultaire onderwijscommissie Psychologie en Onderwijskunde
- Raad van Advies
- jaarverslagen van de Commissie voor de Examens

- Boeken en overig cursusmateriaal dat binnen de OU gehanteerd wordt
- Beschrijvingen van onderzoekprogramma's